

Master Special Educational Needs (M SEN)
Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
Leerroute; CDD/Intersectoraal

Turkse ouders betrokken? Betrokken Turkse ouders!

Onderzoek naar de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders.

Hans Meulhof

Studentnummer; 1413996

Begeleid door: Angeline van der Kamp

Juni 2011

Inhoudsopgave

Samenvatting:	4
Hoofdstuk 1; Aanleiding en probleemstelling	5
1.1 Inleiding	5
1.2 De context van mijn onderzoek	5
1.3 Doel van mijn onderzoek	5
1.4 Relevantie van mijn onderzoek.....	6
1.5 Mijn onderzoeksvraag	6
Hoofdstuk 2; theoretische onderbouwing.....	7
2.1 Inleiding	7
2.2.1 Ouderbetrokkenheid	7
2.2.2 Ouderparticipatie	11
2.2.3 Ouderverantwoordelijkheid	12
2.2.4 Educatief partnerschap.....	13
2.2.5 Communicatie	14
2.2.6 Samenvatting	15
Hoofdstuk 3; Methodologie.....	16
3.1 Inleiding	16
3.2 Opbouw en verantwoording van het onderzoek	16
3.3 Ethische aspecten.....	16
3.4 Verantwoording onderzoeksvorm.....	17
3.5 Dataverzameling; -werkwijze en verantwoording-	17
3.5.1 Bijwonen bijeenkomsten en observaties	17
3.5.2 Enquêtes	18
3.5.2.1 Enquête ouderbetrokkenheid.....	18
3.5.2.2 Telefonische enquêtes.....	18
3.5.2.3 Huisbezoeken.....	19
3.5.2.4 Gezamenlijke Turkse maaltijd met Turkse leerlingen en ouders	19
3.5.2.5 Werkbezoek aan Istanbul	19
3.6 Verantwoording van triangulatie, validiteit en betrouwbaarheid	19
Hoofdstuk 4; Data-analyse en resultaten	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Bijwonen bijeenkomsten en observaties	21

4.3 Enquêtes.....	22
4.3.1 Enquête ouderbetrokkenheid.....	22
4.4 Huisbezoeken	23
4.5 De gezamenlijke maaltijd	24
4.6 Werkbezoek aan Istanbul.....	24
4.7 Samenvatting	25
Hoofdstuk 5; Beantwoording van de onderzoeksvraag	26
5.1 Inleiding	26
5.2 Antwoorden en conclusies op de deelvragen	26
5.3 Antwoord en conclusie op de onderzoeksvraag	28
Hoofdstuk 6; Conclusies en aanbevelingen	30
6.1 Inleiding	30
6.2 Conclusies	30
6.3 Aanbevelingen voor de praktijk	31
6.4 Aanbevelingen voor een vervolgonderzoek.....	32
6.5 Disseminatie.....	32
Hoofdstuk 7; Evaluatie van het onderzoek.....	33
7.1 Inleiding	33
7.2 Individuele ontwikkeling	33
7.3 Collectieve ontwikkeling.....	33
7.4 Uitvoering van de onderzoekscyclus.....	33
7.5 Transparantie.....	34
7.6 Aansluiting bij de context van de onderwijspraktijk.....	34
7.7 Oplossing van het praktijkprobleem	34
7.8 Communicatie met anderen	35
Literatuurlijst.....	36
Bijlagen:	40

Samenvatting:

Ouderbetrokkenheid bij het onderwijs van allochtone ouders is een problematiek die zich niet alleen afspeelt op lokaal- maar ook op landelijk en internationaal niveau. Het onderzoek richt zich op de Turkse ouders omdat zij op deze school de grootste groep vertegenwoordigen ten opzichte van andere allochtone groeperingen. Uit eigen ervaring heb ik geconstateerd dat er in Turkije sprake is van een vergelijkbare problematiek ten aanzien van de ouderbetrokkenheid met school.

Er bestaan misvattingen bij allochtone ouders over ouderbetrokkenheid volgens De Vries (2010) waardoor de ouderbetrokkenheid niet goed van de grond komt. Een gemiste kans want er is een breed draagvlak bij school en Turkse belangenverenigingen die het belang inzien van ouderbetrokkenheid vanwege de positieve effecten op de onderwijs ontwikkeling van de leerlingen (Smit, 2006).

Om te komen tot een open en transparante communicatie (Jacobs, 2008) zijn betrokken ouders een voorwaarde. Bij Turkse ouders spelen factoren zoals een taalbarrière, onbekendheid met de schoolcultuur en het leven in twee culturen een belangrijke rol in het achterblijven van de ouderbetrokkenheid (PAOO,2008).

De literatuur spreekt over verschillende begrippen in de relatie tussen ouders en school. Begrippen met nuanceverschillen maar in de kern maar één doel hebben: zorg als school dat er een relatie wordt opgebouwd met de ouders en overtuig de ouders van het gemeenschappelijke belang. Het voorliggende onderzoek richt zich specifiek op de allochtonen van Turkse herkomst. Daarom is het niet alleen een actieonderzoek maar mag het evenzo bestempeld worden als een 'etnografisch' onderzoek vanwege de specifieke culturele groep. Met het onderzoek denk ik te bereiken dat de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders toe zal nemen en dat het een blauwdruk is om toe te passen op andere allochtone groeperingen. De pijlers waarop het onderzoek is gebaseerd bestaan uit onderdelen als: organiseren van bijeenkomsten, enquêtes, waaronder de meetlat ouderbetrokkenheid (PAOO, 2010), huisbezoeken en een gezamenlijk bereide Turkse maaltijd met ouders en leerlingen. De genoemde onderdelen geven een antwoord op de vraag hoe het is gesteld met de mate van ouderbetrokkenheid bij Turkse ouders.

Hoofdstuk 1; Aanleiding en probleemstelling

1.1 Inleiding

Als docent Consumptief ben ik werkzaam op een VMBO¹ school in Deventer. Regelmatig word ik, in mijn contacten met allochtone ouders, geconfronteerd met het feit dat wij elkaar niet goed begrijpen. Voor de schoolontwikkeling van de leerlingen tonen Turkse ouders weinig belangstelling.

De gemeente Deventer wordt gekenmerkt door een hoog percentage allochtone inwoners waarbij de Turkse populatie het grootst is. In de jaren 50-60 kwam deze groep in grote getale naar Nederland en met name in Deventer (De Moskee, 1979). De school heeft nu met de tweede en derde generatie te maken. Een groot deel van deze generatie spreekt nog steeds gebrekkig Nederlands en houdt vast aan de eigen cultuur. De culturele verschillen tussen het onderwijs in Nederland en Turkije zorgen ervoor dat Turkse ouders de verantwoordelijkheid voor de schoolloopbaan van hun kind volledig bij de school leggen (Pab24, 2010).

1.2 De context van mijn onderzoek

Het is kenmerkend voor de school dat men in zekere zin vertrouwd is met multiculturele vraagstukken (Meulenkamp, 2010). Toch blijft het voor mij moeilijk om in contact te komen met de Turkse gezinnen die niet of onvoldoende zijn geïntegreerd binnen de Nederlandse samenleving. En volgens Jacobs (2008) is de kern van een effectieve ouderbetrokkenheid een kwalitatief goede communicatie met individuele ouders. Ik heb ervaren dat een groot deel van de ouders van allochtone leerlingen niet op school komen. Het Turks Platform Werk en Onderwijs Deventer geeft aan dat ouders de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, er desinteresse is van de ouders bij het schoolgebeuren en uitnodigingen die niet op de plaats van bestemming komen. De Vries (2010) zegt hierover dat in de ogen van de allochtone ouders vooral de school volledig verantwoordelijk is voor het onderwijs en dat de ouders hun eigen rol in de schoolloopbaan van hun kind onderschatten.

1.3 Doel van mijn onderzoek

Dit onderzoek voer ik uit omdat ik te maken heb met een geringe - tot geen - ouderbetrokkenheid van Turkse ouders op onze school. Ik wil met het onderzoek bereiken dat de ouderbetrokkenheid van de Turkse ouders wordt vergroot en er een kwalitatief goede

---

¹ VMBO; Voorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs

communicatie met hen ontstaat (Jacobs, 2008). De uitkomsten van dit onderzoek kunnen mogelijk een positief effect hebben op de overige allochtone ouders binnen de school.

1.4 Relevantie van mijn onderzoek

Doordat ik dagelijks te maken heb met Turkse leerlingen en het moeilijk is om met de ouders in contact te komen is voor mij de reden geweest dit onderzoek te starten. Wanneer er al contact is verloopt de communicatie stroef doordat wij elkaar niet of niet goed begrijpen. Miscommunicatie kan dan al snel leiden tot vervelende complicaties, zeker wanneer een Turkse leerling, in de ogen van de ouders, onterecht uit de les is verwijderd. In het kader van het project 'De Keurkamp op het snijvlak van regulier en speciaal onderwijs' (Meulenkamp, 2010) hebben de docenten een enquête ingevuld. Uit deze enquête kwam als speerpunt naar voren dat vooral de communicatie moet verbeteren met allochtone ouders.

1.5 Mijn onderzoeksvraag

Op welke wijze kunnen wij als school de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders verbeteren en versterken?

Deelvragen:

Welke verwachtingen heeft de school van de ouders?

Welke verwachtingen hebben de ouders van school?

Welke bijdrage kunnen ouders aan het onderwijs van hun eigen kinderen leveren?

Hoofdstuk 2; theoretische onderbouwing

2.1 Inleiding

Scholen zijn overtuigd van het belang van de rol van ouders. Toch komt ouderbetrokkenheid niet altijd goed van de grond door misvattingen over ouderbetrokkenheid (De Vries, 2010). Misvattingen die De Vries (2010) beschrijft in zijn boek 'Ouders in de School'; 'Docenten scholen in communicatie zou een effectieve ouderbetrokkenheid bewerkstelligen en daardoor zou de communicatie verbeteren'. 'Allochtone ouders zijn over het algemeen erg passief hetgeen zijn oorsprong heeft in het grote taal- en cultuurverschil'. 'Allochtone leerlingen staan afwijzend tegen een grotere ouderbetrokkenheid'. Dit onderzoek is een aanzet om over dit soort misvattingen duidelijkheid te creëren.

De problematiek van ouderbetrokkenheid bij scholen heeft een landelijk maar ook een internationaal karakter. Het onderzoek van Mets (2005) toont aan dat er in België sprake is van een geringe ouderbetrokkenheid van allochtone ouders en kansarme autochtone ouders. Het werkbezoek aan Turkije heeft voor mij duidelijk gemaakt dat er sprake is van een vergelijkbare problematiek met Nederland.

Ouderbetrokkenheid, ouderparticipatie en ouderverantwoordelijkheid zijn begrippen die volgens De Vries (2010) door elkaar gebruikt worden. De Vries (2010) vindt dat de genoemde begrippen ieder afzonderlijk een eigen betekenis hebben. Communicatie is de basis voor ouderbetrokkenheid (Jacobs, 2008) en 'educatief partnerschap' is een begrip dat in internationaal verband wordt gebruikt (Epstein, 2009). In het onderzoek wil ik vooral de betrokkenheid van Turkse ouders verbeteren, door tegemoet te komen aan de wensen en behoeften die bij Turkse ouders leven.

2.2.1 Ouderbetrokkenheid

Er zijn diverse onderzoeken gedaan naar ouderbetrokkenheid en allemaal wijzen zij uit dat ouderbetrokkenheid van belang is voor de schoolse ontwikkeling van leerlingen (Smit, e.a., 2006; 2007; Hoover-Dempsey, e.a., 2005; Fantuzzo, e.a., 2004). Wetenschappers, ouders, de politiek en leraren zien het belang in van ouderbetrokkenheid vanwege de positieve effecten op de schoolse prestaties van de leerlingen (Smit, 2006). Ik heb ervaren dat leerlingen van wie de ouders betrokken zijn bij het schoolgebeuren van hun kinderen over het algemeen maatschappelijk slagen. McWayne, e.a. (2004) is van mening dat ouderbetrokkenheid zal bijdragen aan het vertonen van positief gedrag door kinderen naar

volwassenen en leeftijdsgenoten en dat er een positieve instelling ontstaat ten opzichte van het leren. Hoover-Dempsey, e.a. (2005) gaan hierin verder door te beweren dat er een indirect verband zou bestaan tussen ouderbetrokkenheid met lagere doublurecijfers, minder schooluitval, hogere onderwijsrendementscijfers en deelname aan het vervolgonderwijs. In de dagelijkse praktijk ervaar ik dat leerlingen belangstellend zijn, de intentie hebben om iets te leren en gedragsmatig geen aanleiding geven tot corrigeren wanneer zij door de ouders worden gesteund en gemotiveerd. De ouders laten blijken betrokken te zijn bij hun kind en de school door regelmatig contact op te nemen. Bij de Turkse leerlingen is het duidelijk dat de ouders de verantwoordelijkheid volledig bij de school leggen. De Turkse leerlingen zijn aantoonbaar minder gemotiveerd en gaan naar school omdat zij nog leerplichtig zijn. Gedragsmatig vallen deze leerlingen in negatieve zin op en ze laten blijken, door regelmatig schoolverzuim, school niet interessant te vinden. Voor mij als onderzoeker redenen om een aanzet te geven tot een grotere ouderbetrokkenheid bij de doelgroep uit mijn onderzoekscontext.

Aan iedere vorm van ouderbetrokkenheid ligt het contact tussen de ouders en de school ten grondslag. Is het contact tussen ouders en de school niet optimaal, dan zal dit de ouderbetrokkenheid negatief beïnvloeden PAOO² (2008). Een voorwaarde voor ouderbetrokkenheid is daarom het aangaan van dialoog en partnerschap tussen ouders en docenten. Ouders en school hebben een gezamenlijke opdracht, het creëren van voorwaarden voor de ontwikkeling en het leren van kinderen en jongeren thuis en op school. Ouders en school zijn elkaars partners in het gebied waar de opvoeding en het onderwijs elkaar raken ROB³ (2007). Binnen deze relatie zijn ouders primair verantwoordelijk voor de opvoeding, docenten zijn primair verantwoordelijk voor het onderwijs. Zij zijn gelijkwaardig, maar zij nemen verschillende rollen in. De wijze van opvoeden kan een indicatie zijn voor de ontwikkeling die de leerling doormaakt op school. Docenten en ouders kunnen vanuit hun verschillende rollen daarom gebruik maken van elkaars expertise. Dagelijkse ervaar ik dat Turkse moeders weinig zeggenschap hebben over de Turkse leerlingen terwijl de opvoeding voornamelijk bij hen ligt. Bij oudercontacten ben ik afhankelijk van de moeders maar die laten het bij een gebrekkige kennis van de Nederlandse taal afweten (Forum, 2010). Huisbezoeken kunnen voor een doorbraak zorgen. Dit geeft de mogelijkheid om voor de moeders een extra steun te zijn bij opvoedingskwesties. Bij de Turkse vaders is het onderstrepen van de betrokkenheid bij de schoolontwikkeling van hun kind van belang. Sociaal economische factoren spelen een rol dat vaders zich minder bemoeien met de schoolloopbaan van hun kinderen (PAOO, 2008).

---

² PAOO: Platform Allochtone Ouders en Onderwijs – Onderdeel van het instituut Forum

³ ROB: beleidsnotitie Rotterdams Onderwijs Beleid

Afstemming en samenwerking impliceren dat ouders en docenten in gesprek raken en blijven over de ontwikkeling van de leerling thuis en op school en hoe daar in beide opvoedmilieus mee om wordt gegaan. Deze dialoog begint wanneer de leerling op school wordt ingeschreven en loopt de hele schoolloopbaan door. Het betekent dat er altijd afstemming en samenwerking tussen ouders en school plaatsvindt, en niet alleen wanneer er zich problemen voordoen (De Wit, 2009). Bij contacten met ouders stel ik als voorwaarde dat de leerling hierbij aanwezig is. Het gezamenlijke belang van de driehoek, ouders, leerling en docent is een schoolloopbaan waarin hij/zij kansen voor zichzelf creëert om door te stromen naar vervolgonderwijs en maatschappelijke carrière. Het betekent ook dat de mening van de leerling telt in de afspraken die de driehoek neemt. De genoemde strategie vraagt wel voorwaarden. De Wit (2009) zegt hierover; 'Er moet vanaf het begin sprake zijn van wederzijds respect en vertrouwen. Een goed contact bij de start van de relatie maakt dat ouders en professionals elkaar weten te vinden en ook in moeilijke situaties gezamenlijk op zoek gaan naar oplossingen'.

Bij de stelling van Smit e.a. (2006) vind ik het opmerkelijk dat docenten over het algemeen de ouderbetrokkenheid van ouders die trouw de ouderavonden bezoeken positiever beoordelen dan de ouders die zich niet of nauwelijks laten zien. Ik vind dit opmerkelijk omdat de stelling van Smit e.a. (2006) impliceert dat over ouders van de school waar ik werk positiever geoordeeld wordt terwijl er een andere reden aan ten grondslag ligt. De school heeft namelijk de verplichting gesteld dat alle ouders op het 10-minutengesprek dienen te komen. Ik merk in mijn contacten tijdens de 10-minutengesprekken dat er van ouderbetrokkenheid/communicatie niet echt sprake is. Door de tijdsdruk is het bespreken van de voortgang in het belangrijkste onderwerp van gesprek.

Ouderbetrokkenheid houdt in dat de ouders op door de school geïnitieerde activiteiten aanwezig zijn bij voorlichtingsbijeenkomsten, open huizen, ouders in de les. Mijn ervaring is dat Turkse ouders bij deze activiteiten niet komen. Als oorzaak geeft het Turkse Platform Werk en Onderwijs Deventer, (bijeenkomst 08-11-2010) aan dat de Turkse ouders weinig of geen inzicht hebben in het schoolsysteem. Verder spelen taalachterstand, het leven in twee culturen en het ontstaan van onderlinge conflicten een rol bij het ontbreken van ouderbetrokkenheid. Ouderbetrokkenheid is van essentieel belang om te komen tot een open en transparante communicatie (Jacobs, 2008). Daarom ben ik van mening dat alle mogelijke middelen (tolk, belangenverenigingen voor Turkse inwoners, de Moskee, huisbezoeken, praatgroepen) ingezet moeten worden om de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders te verbeteren en te versterken.

Na de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs, is het aan de school om de vertrouwensrelatie en de dialoog met ouders te behouden. Hierdoor wordt voorkomen dat de doorlopende leerlijn vertraging oploopt en kan er tijdig door ouders en school worden geanticipeerd op voorvallen die het onderwijsleerproces beïnvloeden. Tijdens de eerste contacten tussen de school en de ouders initieert de school een bijeenkomst waarin ouders duidelijkheid krijgen over wat zij van de school mogen verwachten en wat de school van hen en van hun kinderen verwacht. Zo wordt helder waar de school ouders op mag aanspreken en waar ouders de school op mogen aanspreken, waar de primaire verantwoordelijkheden van ouders en van de school liggen en waar deze elkaar overlappen. Iedere school maakt hierin zijn eigen keuzes (ROB, 2007).

De school onderkent het belang van duidelijke richtlijnen in de contacten tussen ouders en school en heeft de richtlijnen vastgelegd in een communicatieplan (Kulik, 2007). In dit verband heeft De Vries (2010) het over grenzen stellen en door de eigen grenzen en die van de ander in acht te nemen, komen beide partijen tot hun recht. In mijn contacten met ouders stel ik ook duidelijk grenzen aan de wijze waarop wij met elkaar communiceren. Het komt voor dat hierbij grenzen worden overschreden. Op dat moment neem ik telefonisch contact op en maak ik een afspraak met de ouders om op school het verschil van mening te bespreken. Op deze manier geef ik duidelijk mijn grenzen aan maar ik geef de ouders ook de gelegenheid om in gesprek te blijven en naar een oplossing te zoeken.

In België zijn er signalen dat niet alle ouders bij het schoolgebeuren betrokken worden of betrokken raken. Twee kwetsbare groepen die hier na onderzoek uitspringen zijn de allochtone ouders en de kansarme autochtone ouders (Mets, 2005). Ik ben van mening dat de situatie in België vergelijkbaar is met de situatie in Nederland en op onze school. De betrokkenheid van allochtone ouders blijft achter (PAOO, 2008).

Huisbezoeken kunnen uitkomst bieden. Ouders voelen zich veilig in hun eigen omgeving en zijn vaak openhartiger over hun kind (De Vries, 2010). Op die manier ontstaat er een vertrouwensrelatie die een basis kan vormen om allochtone ouders meer te betrekken bij het onderwijs. De volgende stap is de door Mets (2005) voorgestelde instelling van praatgroepen. Van belang is dat de ouders eerst inlichtingen krijgen over onze (westerse) manier van het organiseren van onderwijs en welke (westerse) onderwijsnormen en structuren worden gehanteerd. De door school gehanteerde transparantie moet vooral in praatgroepen met (allochtone) ouders gestalte krijgen (Mets, 2005).

2.2.2 Ouderparticipatie

Wanneer ouders hand- en spandiensten -toezicht fietsenstalling, assistentie in de schoolkantine, hulp bij goede doelacties- verlenen op school dan spreken wij van 'ouderparticipatie'. In de dagelijkse praktijk pakt ouderparticipatie zowel positief als negatief uit. Doordat ouders bereid zijn om op school te -participeren- zal hun betrokkenheid toenemen. Dit veronderstelt bij de participerende ouders dat zij meer rechten hebben dan de ouders die niet participeren op school (De Vries, 2010). Naar de participerende ouders toe vraagt dit van de school een open en transparante communicatie die de ouderbetrokkenheid niet ondermijnt. Open en transparant communiceren is leren om eerlijk contact aan te gaan, door voelen, weten, denken en benoemen op één lijn te brengen. Een open, transparante communicatie verhoogt de efficiëntie en de kwaliteit van communicatie binnen een organisatie (communiccompany, 2011).

In dit verband heeft Jacobs (2008) het over de kern van effectieve ouderbetrokkenheid. Hij stelt dat een kwalitatief goede communicatie de basis is voor ouderbetrokkenheid en dat deze niet gewaarborgd wordt door ouderparticipatie. Op basis van zijn ervaring is ook duidelijk dat er een omgekeerd verband bestaat, namelijk dat het succes in de schoolse ontwikkeling van invloed is op de ouderparticipatie.

Ik merk, wanneer de leerlingen een stijgende prestatiecurve laten zien en zich prettig voelen op school, dat ouders meer interesse tonen. De ouders van deze leerlingen zijn actief betrokken bij de schoolse ontwikkeling van hun kind. Zij –participeren- door ook bereid te zijn om zitting te nemen in de ouderraad of te helpen bij buitenschoolse activiteiten.

Volgens Smit, e.a. (2007) zullen tegenvallende schoolprestaties meer ouderbetrokkenheid uitlokken. Mijn ervaring is dat ouders eerder contact met mij opnemen op het moment dat de schoolprestaties achterblijven. Ouders zijn dan gefocust op het doorbreken van het patroon van de achterblijvende schoolprestaties. Een verzoek om hulp bij schoolactiviteiten wordt dan door ouders niet gehonoreerd. Hieruit concludeer ik dat er op dat moment weinig sprake is van ouderparticipatie. In die conclusie wordt mijn mening ondersteund door een uitspraak van Morrison Gutman & McLoyd (2000) dat bij ouders van laagpresterende kinderen wel veel tijdsinvestering, maar minder strategisch handelen en minder initiatief van ouders in de richting van de school en de omgeving plaats vind. Zij nemen een meer afwachtende houding aan. Mijn taak als docent/mentor is vervolgens om actief de dialoog met de ouders aan te gaan en de afwachtende houding om te zetten in een proactieve houding.

De Vries (2010) vraagt zich af of ouderparticipatie wel de meest gelukkige vorm van contact is tussen school en ouders. Om verwarring en verkeerde verwachtingen te voorkomen is het voor de school raadzaam om te werken met vrijwilligers en vrijwilligerscontracten met

buurtbewoners. Mijn ervaring is dat het maken van heldere afspraken tussen mijn school en de buurtbewoners voor beide partijen gunstig uitpakt. Voorbeelden hiervan zijn dat - o.a. tijdens de vakantieperiodes - de sociale controle rond de school is verbeterd en de buurtbewoners blij zijn met het opruimen van zwerfvuil in de directe omgeving door leerlingen van de school.

Ouderbetrokkenheid blijkt een positievere invloed te hebben op de schoolse ontwikkeling van kinderen dan ouderparticipatie (Desforges & Abouchaar, 2003). Toch zijn beide vormen niet los van elkaar te zien. Ouders die actieve ouderbetrokkenheid tonen zijn ook actiever op het terrein van ouderparticipatie (Mcwayne e.a., 2004) en meer betrokken bij activiteiten in de omgeving (Morrison Gutman & McLoyd, 2000). Hieruit wordt duidelijk dat de doelen van ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid verschillen (Smit, e.a., 2007). Ouderparticipatie kent een democratisch en een organisatorisch doel. Het democratische doel is ouders zeggenschap te geven over de organisatie en het dagelijks reilen en zeilen in de school en hierover als school ook verantwoording af te leggen. Het organisatorische doel is het genereren van 'extra handen in de school en in de klas' om een goed lopende organisatie en educatieve omgeving te creëren (Smit, e.a., 2007). Bij ouderbetrokkenheid staat centraal hoe ouders hun kind of kinderen zo goed mogelijk kunnen ondersteunen bij hun schoolse ontwikkeling. Ouderbetrokkenheid heeft in deze vorm een pedagogisch doel namelijk een afstemming op de benadering van kinderen thuis en op school (Menheere & Hooge, 2010).

Verschillen in opvoedingsverantwoordelijkheid en onderwijsverantwoordelijkheid tussen allochtone ouders en de school worden vooral veroorzaakt door verschillen in perceptie hierop (Smit & Driesen, 2002). Allochtone ouders hebben hooggespannen verwachtingen van de capaciteiten van hun kinderen op school. Door het ontbreken van kennis van de schoolstructuur en een gebrekkige taalvaardigheid zijn de hooggespannen verwachtingen niet altijd realistisch. Door het verbeteren van de communicatie tussen de Turkse ouders en mijzelf stel ik de verwachtingen bij. Het PAOO (2008) stelt dat de communicatie met de individuele ouder prioriteit zou moeten krijgen in het streven naar meer ouderbetrokkenheid. Hierbij is het belangrijk om eerst een vertrouwensrelatie op te bouwen. Vervolgens is het eenvoudiger om tot een afstemming te komen over de rolverdeling. Dan kan ik aangeven wat de verantwoordelijkheden van de school, en voor mij als docent, zijn en wat de verantwoordelijkheid van de ouders is.

2.2.3 Ouderverantwoordelijkheid

Ouderverantwoordelijkheid neemt af naarmate het kind ouder, meer volwassen wordt. Toch zegt dit niets over de ouderbetrokkenheid. Zoals De Vries (2010) stelt: 'Ouderbetrokkenheid;

ouders laten in hun gedrag zien dat zij zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kind'. In dit kader is het ook interessant om een uitspraak van de onderzoekers Desforges & Abouchaar (2003) aan te halen. Zij stellen dat goed ouderschap in de thuissituatie de belangrijkste factor is bij ouderbetrokkenheid. Goed ouderschap in de thuissituatie uit zich in het bieden van een veilige en stabiele omgeving, het stimuleren van de intellectuele ontwikkeling, het belang van onderwijs uitdragen en hoge verwachtingen koesteren van hun kind. De hedendaagse praktijk geeft mij een beeld van de werkelijkheid waar ik mee te maken heb: ouders die allebei werken en weinig tijd hebben voor de kinderen, eenoudergezinnen waarbij de vader of moeder kostwinner is en daardoor ook weinig tijd aan de kinderen kunnen besteden, allochtone ouders met een beperkte taalvaardigheid en inzicht in de schoolcultuur. Factoren die afbreuk doen aan de ouderbetrokkenheid maar niet betekenen dat er geen sprake meer is van ouderverantwoordelijkheid maar wel het bieden van een veilige en stabiele thuissituatie.

2.2.4 Educatief partnerschap

Educatief partnerschap wordt internationaal gehanteerd als een concept om betekenisvolle samenwerkingsrelaties tussen ouders, school en gemeenschap vorm te geven en kan worden gedefinieerd als: '... een proces waarin de betrokkenen erop uit zijn elkaar wederzijds te ondersteunen en waarin ze proberen hun bijdrage zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, met als doel leren, de motivatie en de ontwikkeling van leerlingen te bevorderen' (Smit, e.a., 2006). Dat dit model niet eenvoudig is om in te voeren blijkt uit het volgende citaat; 'partnerschap blijkt inderdaad een bruikbaar model te zijn, tenminste als je er als school principieel voor kiest. Een dergelijke principiële keuze is nodig omdat niet alle ouders noch alle teamleden er bij voorbaat van uitgaan dat ze als gelijkwaardige partners met elkaar moeten omgaan. (De Wit, 2005).

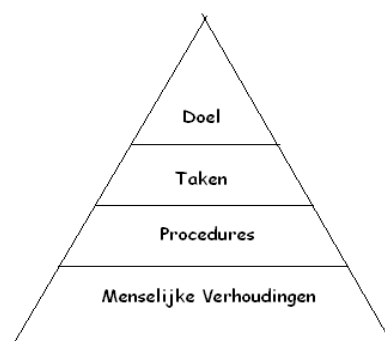
Epstein (2009) is van mening dat 'gelijkwaardig' niet hetzelfde is als 'gelijk'. Zowel de school als de ouders hebben verschillende eindverantwoordelijkheden. Ouders blijven verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind en voeren daarover ook de regie. De school blijft eindverantwoordelijk voor de inrichting en kwaliteit van het onderwijs. Voor de optimale ontwikkeling van het kind hebben ouders en school een gemeenschappelijke inspanningsverplichting. Van belang is om vast te stellen welke verantwoordelijkheden, rollen en taken er voor wie zijn en welke belemmerende of juist bevorderende factoren aanwijsbaar zijn om ouderparticipatie en de betrokkenheid van ouders of een vorm van educatief partnerschap te realiseren. Voor mij betekent dit gegeven dat ik eerst moet zorgen dat de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders wordt verbeterd of versterkt. In een later stadium kan

ik gaan onderzoeken of de ouderbetrokkenheid kan uitmonden in ouderparticipatie met als ultiem doel de ouderparticipatie om te zetten in een educatief partnerschap.

2.2.5 Communicatie

Culturele verschillen zijn bepalend voor de communicatie met allochtone ouders en mijzelf. Communicatie met allochtone ouders komt tot stand vanuit de rol van mij als docent. Dit komt mede doordat een allochtone ouder de docent ziet als de professional die weet wat het beste voor het kind is. Door een gebrekkige taalvaardigheid van de ouders ontstaat er miscommunicatie doordat de ouders en ik elkaar niet begrijpen.

De 'teamdoelmatigheidsdriehoek' van De Vries (2007) kan een hulpmiddel zijn om de communicatie gestructureerd te laten verlopen. Mijn streven is daarom eerst een vertrouwensrelatie op te bouwen met de Turkse ouders. Bij voorbaat vraag ik mij af of ik een tolk nodig heb. In het gesprek stel ik mij kwetsbaar op en hoop op die manier het gemeenschappelijke belang voor de ouders helder te krijgen. Het gemeenschappelijk belang dat ik de ouders voorspiegeling is de schoolontwikkeling van de leerling en dat de ouders hierbij onmisbaar zijn.

Figuur 1: teamdoelmatigheidsdriehoek van De Vries (2007).

De teamdoelmatigheidsdriehoek helpt om de contacten met ouders op school professioneel aan te gaan. Het model is toepasbaar in elke communicatieve omgeving. Essentie is dat wederzijds de grenzen worden aan gegeven. Hierdoor komen beide partijen tot hun recht (De Vries, 2010). "Zodra doel, taken, procedures (of werkwijzen) niet meer helder zijn, ontstaat er frictie binnen de menselijke verhoudingen" (De Vries, 2010).

Het PAOO (2008) heeft onderzocht welke belemmeringen er zijn ten aanzien van de allochtone ouderbetrokkenheid in relatie tot de schoolloopbaan van hun kinderen. Er zijn twee soorten belemmeringen: belemmeringen in het gezin en belemmeringen die ouders ervaren bij de school. De factoren die de belemmeringen vormen komen terug in bijlage 1.

Belemmeringen zijn terug te voeren op een communicatie die kwalitatief en kwantitatief onvoldoende is. De individuele communicatie tussen ouders en school is door werkdruk op veel scholen beperkt tot enkele '10-minuten gesprekken'. In deze gesprekken is er nauwelijks sprake van een dialoog, maar beperkt het gesprek zich tot eenrichtingsverkeer vanuit de docent. De tijd ontbreekt dan om te komen tot een werkelijke uitwisseling van wat ouders bezig houdt.

Uit een onderzoek van Booijsink (2007) komt naar voren dat scholen de wens of de noodzaak tot ouderbetrokkenheid veelal vertalen in collectieve activiteiten voor ouders zoals het organiseren van themabijeenkomsten, taalcursussen of het instellen van een ouderkamer. De insteek van het PAOO (2008) is dat communicatie met de individuele ouder prioriteit van de school zou moeten krijgen in het streven naar meer ouderbetrokkenheid.

2.2.6 Samenvatting

Ouderbetrokkenheid, ouderparticipatie, ouderverantwoordelijkheid, educatief partnerschap, begrippen die lokaal, nationaal en internationaal gebruikt worden. De genoemde begrippen kennen nuanceverschillen maar in de kern is er maar een doel. Zorg als school dat er een relatie wordt opgebouwd met de ouders en overtuig de ouders van het gemeenschappelijke belang. Ik ben van mening dat het opbouwen van een relatie met Turkse ouders de eerste prioriteit heeft want dat is een eerste aanzet tot het genereren van meer ouderbetrokkenheid. Huisbezoeken, indien nodig met behulp van een tolk, waarbij de cultuurverschillen worden gerespecteerd en het doel, de taken en procedures in de communicatie helder zijn (De Vries, 2007) zullen er toe bijdragen dat ook Turkse ouders zich meer betrokken gaan voelen bij de schoolloopbaan van hun kind.

Hoofdstuk 3; Methodologie

3.1 Inleiding

In hoofdstuk 1 heb ik aangegeven, dat mijn onderzoeksvraag gebaseerd is op het gemis aan ouderbetrokkenheid en de communicatie bij Turkse ouders. In mijn praktijkonderzoek wil ik vaststellen waarom vooral bij de Turkse allochtonen de ouderbetrokkenheid achterblijft. Met dit onderzoek werk ik toe naar een situatie om de geschetste achterblijvende ouderbetrokkenheid van Turkse ouders te verbeteren.

3.2 Opbouw en verantwoording van het onderzoek

Voor het verzamelen van data heb ik literatuur bestudeerd en maak ik gebruik van observaties, enquêtes, gesprekken met Turkse ouders, directie, teamleiders en collega's. Daarnaast worden leden van het Turks Platform voor Werk & Onderwijs Deventer, leden van de stichting Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk Overijssel (IMAO) en critical friends benaderd. De genoemde stichtingen bestaan uit Turkse leden die invloed uit kunnen oefenen op- en eenvoudiger toegang krijgen tot de Turkse gemeenschap. Van de Turkse ouders verwacht ik inzicht te krijgen in hun mening over ouderbetrokkenheid met school.

Daarnaast heb ik een werkbezoek gebracht aan Istanbul (25 februari t/m 04 maart 2011) waar scholen zijn bezocht in verschillende sociaal economische wijken. Hier heb ik gesproken met Turkse ouders. Met het werkbezoek heb ik onderzocht of het gebrek aan ouderbetrokkenheid een cultureel verschil is of dat er andere factoren aan ten grondslag liggen.

Als afsluiting heb ik als onderzoeker gekozen voor het gezamenlijk bereiden en eten van Turkse gerechten door leerlingen en ouders van de doelgroep.

3.3 Ethische aspecten

Het uitgevoerde onderzoek moet gebonden zijn aan twee soorten regels (Geerdink en Heerkes, 2010): regels over hoe het onderzoek uit te voeren en regels over het omgaan met zaken als privacy en de veiligheid van de onderzoeksgroep. Ethiek is een manier van kijken naar de werkelijkheid die uitgaat van de vraag wat mensen behoren te doen met het oog op het hoogste goed (Reulen & Rosmalen, 2000). De regels over de wijze van het onderzoek gelden voor alle soorten onderzoek. Het gaat om de toepassing van zorgvuldigheid, zorgen voor betrouwbaarheid, controleerbaarheid, onpartijdigheid en onafhankelijkheid (Geerdink en Heerkes, 2010). Deze grondhouding pas ik toe in mijn rol van onderzoeker waarbij ik de regels in acht neem die bij die grondhouding passen (Boerman, 2008). Ik heb de directie ingelicht over mijn onderzoeksonderwerp en toestemming gekregen het onderzoek uit te

voeren. De ouders en collega's zijn van te voren ingelicht over de wijze waarop ik mijn onderzoek inricht. Door regelmatige feedback van mijn docenten, critical friends en medestudenten zorg ik dat mijn onderzoek transparant blijft. De verkregen data uit de interviews en enquêtes heb ik geanonimiseerd weergegeven in de bijlagen. De gebruikte bronnen heb ik naar eer en geweten zo goed mogelijk volgens de APA-normen weergegeven.

3.4 Verantwoording onderzoeksvorm

De verantwoording van de keuze voor een actieonderzoek is dat door dit onderzoek er directe veranderingen zichtbaar zullen zijn binnen de werkcontext. In het boek 'Methoden en technieken van onderzoek' (Saunders, e.a., 2007) worden de auteurs Coghlan en Brannick (2001) aangehaald die opmerken: 'Het doel van 'action research' is niet alleen maar het beschrijven, begrijpen en verklaren van de wereld, maar ook om deze te veranderen'. Ik ben betrokken bij deze actie voor verandering en pas vervolgens de opgedane kennis elders toe. Volgens Ponte (2002) sluit actieonderzoek aan bij de ontwikkeling van praktijkgeoriënteerde scholing van docenten en dus heeft het een directe invloed op mijn functioneren. Jonker en Pennink (2004) hebben het in dit verband over het kwalitatief paradigma⁴: Kwalitatief onderzoek is gebaseerd op een bepaalde grondhouding. Die grondhouding komt tot uitdrukking in een aantal uitgangspunten (zie bijlage 2).

Schein (1995) benadrukt het belang van het mede betrekken van de collega's gedurende het gehele proces, omdat medewerkers eerder geneigd zijn veranderingen door te voeren waarover ze zelf hebben meegedacht. Ik heb daarvoor voldoende ruimte geboden maar blijf verantwoordelijk voor de uitkomsten van het onderzoek.

3.5 Dataverzameling; -werkwijze en verantwoording-

3.5.1 Bijwonen bijeenkomsten en observaties

Om de relevantie van mijn onderzoeksvraag - Op welke wijze kunnen wij als school de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders verbeteren en versterken?- te toetsen ben ik gestart met het bijwonen van bijeenkomsten waar dit onderwerp van gesprek was. Daarnaast heb ik als onderzoeker observaties gedaan die mogelijk een verband kunnen leggen met ouderbetrokkenheid van ouders en school. In september 2010 heb ik een bijeenkomst bijgewoond, gerelateerd aan het vraagstuk ouderbetrokkenheid, met als titel 'De school op het snijvlak van regulier en speciaal onderwijs'. Een van de knelpunten die naar voren kwam

---

⁴ Paradigma; opvatting over de structuur v.h. onderzoeksobject en over wat zinvolle problemen zijn om te onderzoeken.

was de multiculturele problematiek bij vooral de Turkse ouders. De bijeenkomst heeft in een andere context een vervolg gekregen in november 2010 waarbij de schoolleiding, het Turks Platform Werk en Onderwijs Deventer, de zorgcoördinator en ik als onderzoeker bij aanwezig waren. In deze bijeenkomst is de problematiek besproken die de school ondervindt bij de ouderbetrokkenheid en de communicatie van Turkse ouders. De bijeenkomst in september 2010 werd voortgezet in december 2010. De centrale vraag die uit deze bijeenkomst naar voren kwam was; "Hoe krijg je Turkse ouders in de school"? Om te achterhalen of de geschetste problematiek aanleiding is voor verder onderzoek is naar aanleiding van de bijeenkomsten een informele bijeenkomst georganiseerd voor een selecte groep Turkse ouders. Hierbij is bewust gekozen voor een kleine groep om het informele karakter te benadrukken. Op donderdag 16 december 2010 is er een talentenjacht voor leerlingen georganiseerd met als titel; "De school Got Talent". Voor deze talentenjacht zijn ouders van de 3^e en 4^e klas leerlingen uitgenodigd.

3.5.2 Enquêtes

3.5.2.1 Enquête ouderbetrokkenheid

De bijeenkomsten zijn voor mij aanleiding geweest om een enquête af te nemen. De enquête -meetlat ouderbetrokkenheid- (Forum, 2010) (bijlage 3a) is bedoeld om de mening te peilen van Turkse ouders en de school over ouderbetrokkenheid. De enquête is anoniem en is door 10 collega's ingevuld. Van de leerlingen uit mijn werkveld hebben 87 gezinnen van Turkse afkomst de enquête, met gefrankeerde antwoordenvolop, thuis gestuurd gekregen. Ik heb als onderzoeker gekozen voor afwijkende aantallen dan de richtlijnen van Forum voorschrijven. Het is vooral van belang wat de mening van Turkse ouders is over ouderbetrokkenheid richting school. De mening van Turkse ouders kan een gegeven zijn om aan ouderbetrokkenheid een cyclisch vervolg te geven. De uitkomsten van de enquête zijn vermeld in bijlage 4.

3.5.2.2 Telefonische enquêtes

In december 2010 heb ik door middel van een steekproef, een telefonische enquête afgenomen. Hierbij kregen de Turkse ouders een aantal vragen (bijlage 5). De opbrengst van de telefonische enquête heeft er voor mij als onderzoeker toe geleid om huisbezoeken te organiseren.

Naar aanleiding van de respons op het organiseren van een kookavond met Turkse ouders en leerlingen (par. 3.5.2.4) heb ik als onderzoeker een 2° telefonische enquête (bijlage 6) gehouden.

3.5.2.3 Huisbezoeken

Het opbouwen van een relatie met Turkse ouders heeft de eerste prioriteit want dat is de basis om te komen tot meer ouderbetrokkenheid. Huisbezoeken, indien nodig met behulp van een tolk, waarbij de cultuurverschillen worden gerespecteerd en het doel, de taken en procedures in de communicatie helder zijn (De Vries, 2007), zullen er toe bijdragen dat Turkse ouders zich meer betrokken gaan voelen bij de schoolloopbaan van hun kind. Een vragenlijst (bijlage 7) is als uitgangspunt genomen voor de interviews thuis. De uitkomsten van de huisbezoeken worden vermeld in hoofdstuk 4. Naar aanleiding van de huisbezoeken en de uitkomsten van de enquête ouderbetrokkenheid, waarin 45% van de Turkse ouders aangeeft dat de school niets speciaals doet om de ouders te bereiken, heb ik als onderzoeker een kookavond georganiseerd met Turkse ouders en leerlingen.

3.5.2.4 Gezamenlijke Turkse maaltijd met Turkse leerlingen en ouders

Om een band met school te creëren, zonder dat hier een verplichte status aan verbonden is, heb ik er voor gekozen om een gezamenlijke maaltijd te organiseren met Turkse ouders en leerlingen. Een uitnodigingsbrief, met gefrankeerde antwoordenvolp, is naar 87 Turkse ouders gestuurd van de bovenbouw. De brief is zowel in het Nederlands als in het Turks opgesteld om een zo'n groot mogelijke opkomst te kunnen genereren (bijlage 8). Om de laagdrempeligheid te onderstrepen is in de brief aangegeven dat er geen kosten verbonden zijn aan deze activiteit.

3.5.2.5 Werkbezoek aan Istanbul

Met het werkbezoek aan Istanbul (25 februari t/m 04 maart 2011) heb ik een referentiekader gezocht die mij als onderzoeker duidelijkheid verschaft. Is ouderbetrokkenheid van Turkse ouders hier in Nederland een cultureel verschil, is het niet goed integreren in de Nederlandse maatschappij de oorzaak of spelen andere factoren een rol ten opzichte van de ouders in Turkije?

3.6 Verantwoording van triangulatie, validiteit en betrouwbaarheid

De triangulatie wordt bereikt doordat ik vanuit verschillende invalshoeken, in relatie tot mijn werkcontext, het probleem in kaart breng. Hiervoor is relevante literatuur onderzocht, is er contact geweest met het Turks Platform Werk en Onderwijs Deventer, leden van de stichting

Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk Overijssel (IMAO). Verder zijn huisbezoeken aan Turkse ouders afgelegd en zijn zij geïnterviewd. Daarnaast hebben directie, teamleiders en collega's hun bijdrage aan dit onderzoek geleverd door het invullen van vragenlijsten. Met het organiseren van een gezamenlijke maaltijd die door Turkse ouders en leerlingen wordt gekookt, geserveerd en gezamenlijk gegeten heb ik een beeld gekregen die een weergave is van de werkelijke betrokkenheid van Turkse ouders. De verschillende invalshoeken die gebruikt zijn; bezoeken bijeenkomsten, observaties, enquêtes, huisbezoeken, maaltijd en werkbezoek aan Istanbul, zorgen dat de validiteit wordt gewaarborgd. Door de transparante weergave verhoog ik de betrouwbaarheid.

Concluderend kan ik stellen dat mijn actieonderzoek, in de vorm waarin het onderzoek is weergegeven, gegevens opleveren die ertoe leiden dat ik aanbevelingen kan doen om de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders op onze school te vergroten.

Hoofdstuk 4; Data-analyse en resultaten

4.1 Inleiding

Voor het verzamelen van data voor mijn onderzoek over ouderbetrokkenheid van Turkse ouders heb ik gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een literatuurstudie, het bijwonen van bijeenkomsten -met directie, coördinator RAAK-project (Ministerie OCW,2004), het Turks Platform Werk en Onderwijs Deventer en de stichting Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk Overijssel-, observaties, enquêtes, huisbezoeken bij Turkse ouders en een kookavond met Turkse ouders en leerlingen zijn de basis geweest om antwoord te krijgen op mijn onderzoeksvraag. Om een goed beeld, en om de data goed te kunnen analyseren heb ik een werkbezoek aan Istanbul gebracht.

4.2 Bijwonen bijeenkomsten en observaties

De bijeenkomsten waar ik als onderzoeker bij betrokken ben geweest, hebben voor mij aanknopingspunten opgeleverd die een antwoord kunnen geven op mijn onderzoeksvraag. De gesprekken hebben voorstellen opgeleverd die ervoor kunnen zorgen dat de betrokkenheid wordt verbeterd (bijlage 9). Op huisbezoek gaan, organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten en praatgroepen of het organiseren van een kookavond zijn enkele initiatieven die hieruit zijn voortgekomen. Ik kan, naar aanleiding van de bijeenkomsten en gevoerde gesprekken, concluderen dat er een breed draagvlak is binnen school en belangenverenigingen van allochtonen, om de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders te verbeteren. In een poging om de geschetste problematiek te doorbreken is er op 15 december 2010 een informele bijeenkomst georganiseerd voor een beperkte groep Turkse ouders. Ondanks het proactief benaderen van de ouders bleef de opkomst beperkt. In potentie hadden 38 ouders de informele avond kunnen bezoeken. Op 16 december 2010 heeft de bovenbouw een talentenjacht georganiseerd met als titel; 'De school Got Talent'. Uitgaande van alleen de bovenbouw leerlingen hadden er in potentie ± 300 ouders aanwezig kunnen zijn. Bij deze activiteit was de opkomst relatief laag. In onze bijeenkomsten hebben wij hierover gesproken en de opkomst herkend als bevestiging van de noodzaak de ouderbetrokkenheid te bevorderen.

Door de geringe opkomst van Turkse ouders op 15 december 2010, waarbij Turkse organisaties nauw betrokken waren, is voor mij aanleiding geweest om een telefonische enquête, in de vorm van een steekproef, af te nemen. Hiervoor heb ik 8 gezinnen (=42%) benaderd waarbij de ouders een aantal vragen kreeg voorgelegd (bijlage 5).

Telefonische enquête:					
Vragen; □	Waarom bent u gisteravond niet gekomen?	Zou u de volgende bijeenkomst wel komen?	Stelt u het op prijs dat de school een andere ontmoetingsplek organiseert dan op school? Bijv. de Moskee?	Waar zou u als ouders behoefte aan hebben vanuit de school?	Hoe belangrijk vindt u het dat uw kind zich veilig en niet gediscrimineerd voelt op school?
<p>In de telefonische enquête wordt door 50% van de Turkse ouders aangegeven dat zij niet op de hoogte waren van de bijeenkomst. Andere redenen om niet te komen waren; ziekte van de betrokkenen zelf of van de kinderen, of geen vrij kunnen krijgen van het werk (37,5%). Een gezin was telefonisch niet bereikbaar (12,5%). De ouders waren vervolgens wel stellig in het beantwoorden van de tweede vraag. De volgende bijeenkomst zou het overgrote deel van de ouders (75%) wel komen. Een ouder (12,5%) gaf aan te komen als er een tolk aanwezig zou zijn. De antwoorden op vraag 3 bevestigen dat het schoolgebouw geen drempel is om te komen. 87,5% van de ouders vindt de school een prima ontmoetingsplek.</p> <p>Op de vraag waar ouders behoefte aan hebben vanuit school geven 25% van de ouders aan dat een goed contact met de mentor belangrijk te vinden. 50% van de ouders weet of begrijpt de vraag niet. 25% van de ouders willen een uitnodiging per brief of telefoon. De afwijkende percentages zijn het gevolg van dubbele antwoorden.</p> <p>Het is opvallend dat 50% van de ouders niet wist van de bijeenkomst terwijl de uitnodigingsbrieven persoonlijk zijn overhandigd. 25% van de ouders geeft andere redenen aan maar melden zich niet af. En 50% van de ouders geeft niet aan waar men wel behoefte aan heeft vanuit de school.</p>					

4.3 Enquêtes

4.3.1 Enquête ouderbetrokkenheid

De geringe opkomst bij de bijeenkomsten van 15 en 16 december 2010 zijn voor mij aanleiding geweest om de enquête -meetlat ouderbetrokkenheid- van Forum⁵, (2010) in te zetten. Uitleg en verantwoording van de enquête: (bijlage 3c). Na enig aandringen bij de leerlingen, heb ik **33** (=38%) van de 87 enquêtes terug ontvangen. De enquête in mijn onderzoek is tweetalig aangeboden en uit de respons blijkt dat Turkse ouders behoefte hebben aan correspondentie in de eigen taal (bijlage 3b) en constateer ik dat de taalvaardigheid achterblijft.

⁵ Forum; Instituut voor multiculturele ontwikkeling.

<p>Ouders en docenten zijn over het algemeen tevreden over de onderlinge contacten. Geen huisbezoeken, betrekken bij het handelingsplan en iets leuks doen op school scoren niet.</p>

<p>Score 0 uit 7! Ouders (70% van de geënquêteerden) hebben het gevoel, in tegenstelling tot de school, dat zij betrokken worden bij de gang van zaken op school. 54% van de ouders hebben de indruk dat leerkrachten en directieleden niet hetzelfde denken over ouderbetrokkenheid. 24% denkt dat er een oudercoördinator is.</p>

<p>Vrijwel gelijke percentages (20-21%) of er voldoende vertegenwoordiging is van ouders met verschillende afkomst in de ouder- of medezeggenschapsraad. Afwijkende percentages zijn te constateren bij het stimuleren van allochtone ouders om zitting te nemen (21% resp. 80%).</p>

<p>In de communicatie blijkt dat de school onvoldoende rekening houdt met de taalvaardigheid van Turkse ouders (slechts 9% heeft hier positief op gereageerd). 12% van de respondenten is van mening dat er gekeken wordt naar de wensen en behoeften van Turkse ouders. 88% is het daar niet mee eens.</p>

<p>Geen huiswerkklas, geen lessen in de Nederlandse taal en geen opvoedingsondersteuning leveren geen punten op.</p>

Van de vijf categorieën worden de punten alleen gescoord in de eerste categorie; contact over opvoeding en ontwikkeling. In de overige categorieën komt het hoogste gemiddelde percentage niet boven de 58% uit (bijlage 4b). Ik wil hierbij opmerken dat de scores niet zijn meegenomen waar niets is ingevuld of waar dubbele antwoorden zijn gegeven. In vier categorieën is nog veel winst te behalen om de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders te verbeteren. Alleen in de eerste categorie zijn 4 punten gescoord en in de overige categorieën is er een nulscore. De enquête is voor mij aanleiding geweest om op huisbezoek te gaan en een kookavond te organiseren.

4.4 Huisbezoeken

In een poging om 15 huisbezoeken af te leggen bij Turkse ouders heb ik van 3 gezinnen (20%) toestemming gekregen om te komen. Hieruit concludeer ik dat Turkse ouders over het algemeen afwijzend staan tegenover huisbezoeken. De vragen die gesteld zijn tijdens het huisbezoek en de weergave van de gesprekken zijn vermeld in bijlage 7. Opvallende uitkomsten tijdens de huisbezoeken, dat wordt bevestigd in de enquête - ouderbetrokkenheid -, zijn dat Turkse ouders niet- of weinig bekend zijn met door de school georganiseerde activiteiten en de schoolcultuur. Contacten bestaan hoofdzakelijk uit de 10 minutengesprekken en er is weinig bekend over de activiteiten die de oudervereniging organiseert.

4.5 De gezamenlijke maaltijd

In de enquête -meetlat ouderbetrokkenheid- (Forum, 2010) hebben 42% van de Turkse ouders aangegeven dat zij niet uitgenodigd worden om aan iets leuks mee te doen. 45% van de ouders stelt dat er niets speciaals wordt georganiseerd om ouders te bereiken. Voor mij redenen om een gezamenlijke kookavond met Turkse ouders en leerlingen te organiseren. Van de 87 verstuurde uitnodigingen zijn 5 (6%) reacties binnen gekomen. Het aantal reacties was voor mij reden om de kookavond te laten vervallen. De geringe respons van de Turkse ouders en leerlingen op het organiseren van een kookavond is voor mij aanleiding geweest een tweede telefonische enquête te houden. Hiervoor zijn 20 willekeurige gezinnen (23%) benaderd. De vragen en de analyse van de enquête zijn vermeld in bijlage 6. Hierin geeft 25% van de ouders aan geen tijd te hebben door drukke werkzaamheden en 30% geeft aan de brief kwijt te zijn, is het vergeten of er is sprake van ziekte. 80% van de ouders zegt geen belang te hebben, heeft geen reactie gegeven of geeft aan niet te weten welke activiteiten zij wel zouden bezoeken. Iets leuks of speciaals organiseren voor de doelgroep uit het onderzoek heeft niet het verwachte effect dat veronderstelt wordt uit de uitkomsten van de enquête.

4.6 Werkbezoek aan Istanbul

Doel van de reis was om te kijken hoe de ouderbetrokkenheid en de communicatie is geregeld tussen de ouders en de scholen in Turkije. Istanbul, een stad van 16 miljoen inwoners, is gegroeid door een sterke urbanisatie. De gezinnen die van het platteland naar de stad trokken zijn vergelijkbaar met de gezinnen die zich in de jaren 50-60 in Nederland vestigden.

De scholen uit de wijken in de sociaal-maatschappelijke lagere klasse hebben te maken met een geringe ouderbetrokkenheid. De reden hiervoor is dat beide ouders moeten werken om een inkomen te genereren. Tijdens het groepsinterview (bijlage 10) kwamen deze tegenstellingen duidelijk naar voren. Twee ouders hadden een uitgesproken mening over hun betrokkenheid bij school. Een van de ouders werkte niet en toonde een uitgesproken betrokkenheid bij het schoolgebeuren. Bij de andere ouder was juist het tegenovergestelde zichtbaar. Als alleenstaande moeder kon zij, mede door haar werk, niet die betrokkenheid tonen die zij misschien wel zou willen. De ouders waar wij op bezoek waren gaven aan dat school een paar keer per jaar met de ouders (klassikaal) een oudercontact had maar dat de intensiteit per school sterk kan verschillen. Als het nodig was waren er individuele gesprekken met de leerlingen en de ouders maar dan ging het vooral om gedragsproblemen.

De oudervereniging neemt in de schoolcultuur in Turkije een belangrijke plaats in. Ouders worden door de oudervereniging betrokken bij de activiteiten op school. Het streven is om in elke klas een ouder te hebben die actief bij school betrokken is. Uit deze ouders wordt de oudervereniging gekozen.

Het werkbezoek aan Istanbul heeft een beeld opgeleverd dat sterke overeenkomsten vertoont met het beeld dat er heerst over de ouderbetrokkenheid van ouders in Nederland. Ik heb geconstateerd dat de oudervereniging in Turkije actiever binnen de school opereert dan in Nederland. Hier is sprake van meer ouderparticipatie dan van ouderbetrokkenheid.

4.7 Samenvatting

De gegevens uit de dataverzameling laten een beeld zien dat de betrokkenheid van ouders voornamelijk bestaat uit het bezoeken van de 10 minuten gesprekken. Worden er activiteiten georganiseerd dan heeft men geen belangstelling terwijl uit de enquête naar voren komt dat de school, naar de mening van de ouders, in gebreke blijft. De oudervereniging kan een actievere rol binnen de school innemen om de betrokkenheid van Turkse ouders te vergroten.

Hoofdstuk 5; Beantwoording van de onderzoeksvraag

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geef ik antwoord op mijn onderzoeksvraag: 'Op welke wijze kunnen wij als school de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders verbeteren en versterken'. Hiervoor koppel ik de gegevens uit de data-analyse aan de literatuur en kom vervolgens via de deelvragen bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag.

5.2 Antwoorden en conclusies op de deelvragen

1. Welke verwachtingen heeft de school van de Turkse ouders?

In de enquête -meetlat ouderbetrokkenheid- (Forum, 2010) geven 88% van de Turkse ouders aan dat er geen rekening wordt gehouden met hun wensen en behoeften. Slechts 18% geeft aan dat school iets speciaals doet om ouders te bereiken die je normaal niet ziet op school. 42 % van de ouders geeft een negatief antwoord op de vraag; 'Wordt u wel eens uitgenodigd om op school iets leuks bij te wonen'. 21 % van de Turkse ouders vindt dat er voldoende allochtone ouders in de ouderraad en medezeggenschapsraad zitting hebben terwijl de school alles in het werk stelt om dit percentage te verhogen.

De cijfers wijzen uit dat de school weinig activiteiten zou initiëren om dit beeld te doorbreken. Het tegengestelde is echter het geval. Voorlichtingsavonden, open huizen, ouders in de les, een kookavond, het zijn enkele voorbeelden van georganiseerde activiteiten. Toch blijven de Turkse ouders weg gezien de geringe opkomst van de, door mij, georganiseerde activiteiten. Volgens De Vries (2010) zijn allochtone ouders over het algemeen erg passief wat zijn oorsprong heeft in het grote taal- en cultuurverschil. Als school erkennen wij dat ouderbetrokkenheid van essentieel belang is om te komen tot een open en transparante communicatie (Jacobs, 2008) maar dat lukt alleen met medewerking van de ouders. De medewerking is er niet gezien de opkomst bij een aantal activiteiten. Van een gedeelde verantwoordelijkheid voor de schoolontwikkeling (De Vries, 2010) is hier vooralsnog geen sprake. En om te komen tot een optimale ontwikkeling van het kind hebben ouders en school een gemeenschappelijke inspanningsverplichting (Epstein, 2009). Tot op heden lijkt de inspanningsverplichting alleen van school te komen. Daarom verwacht de school van Turkse ouders dat zij hun passieve houding omzetten in een actieve houding. En vinden de vertegenwoordigers van de school het belangrijk om een dialoog aan te gaan met ouders zodat er afstemming en samenwerking tot stand komt (De Wit, 2009). Verder verwacht de

school dat ouders de dialoog aangaan, door bijvoorbeeld te participeren in ouderraad of medezeggenschapsraad zodat hun stem wordt gehoord.

2. Welke verwachtingen hebben Turkse ouders van school?

Uit de enquêtes en de huisbezoeken blijkt dat de Turkse ouders verwachten dat er rekening wordt gehouden met hun wensen en behoeften. De opkomst bij de bijeenkomsten en de gezamenlijke maaltijd laten echter een ander beeld zien. Hieruit blijkt dat de ouders zeggen niet op de hoogte zijn van activiteiten die door de school worden georganiseerd en dat ouders zelf geen ideeën of voorstellen hebben voor bepaalde activiteiten. Volgens het PAOO (2008) speelt vooral de culturele achtergrond een rol, waarin het ongebruikelijk is om je als ouder te bemoeien met school. De huisbezoeken bevestigen het beeld dat ouders direct contact vermijden wanneer het niet strikt noodzakelijk is. Verder speelt een rol dat er een kloof is ontstaan tussen de cultuur op school en thuis welke niet of onvoldoende op elkaar aansluiten (PAOO, 2008). De beeldvorming van Turkse ouders over ouderbetrokkenheid verschilt van de beeldvorming die school hierover heeft. 70% van de ouders heeft het gevoel wel betrokken te worden bij school maar de betrokkenheid bestaat vooral uit het bezoeken van de oudergesprekken. De enquêtes bevestigen dat de beeldvorming door Turkse ouders gebaseerd is op de -verplichte-10 minuten gesprekken waarin ontwikkeling en vorderingen van de leerling aan bod komen.

Volgens het PAOO (2008) speelt een gebrekkige en weinig toegankelijke informatievoorziening een rol die de ouderbetrokkenheid ondermijnt. De enquête -meetlat ouderbetrokkenheid- (Forum, 2010) bevestigt dit beeld. Turkse ouders verwachten van de school dat er op een begrijpelijke manier, ook met ouders met een taalprobleem, wordt gecommuniceerd. De communicatie en informatievoorziening wordt door de Turkse ouders vaak niet begrepen. Daarom is een kwalitatief goede communicatie de kern van een effectieve ouderbetrokkenheid (Jacobs, 2008).

3. Welke bijdrage kunnen Turkse ouders aan het onderwijs van hun eigen kinderen leveren?

Betrokkenheid houdt in dat ouders naar school komen wanneer er activiteiten worden georganiseerd waarbij de eigen kinderen een rol spelen. De ouders geven zowel in de enquêtes als tijdens het huisbezoek aan dat er weinig door de school wordt georganiseerd om de ouders te betrekken. Mijn onderzoek wijst uit dat wanneer de school activiteiten

organiseert ouders niet komen. Door wel te komen kunnen ouders een bijdrage leveren aan de schoolloopbaan van hun kinderen en zullen de schoolse prestaties toenemen (Smit, 2006). Volgens Booijink (2007) leveren collectieve activiteiten geen intensievere ouderbetrokkenheid op. Het Turks Platform Werk en Onderwijs Deventer (bijeenkomst 08-11-2010) heeft aangegeven dat het ontbreken aan inzicht in het schoolsysteem een van de oorzaken is waardoor ouderbetrokkenheid achterblijft. Het PAOO (2008) stelt dat de sociaaleconomische situatie en opvoedingsonmacht een rol spelen bij de betrokkenheid van ouders. Bij het organiseren van de huisbezoeken en uit de telefonische enquête naar aanleiding van de kookavond wordt bevestigd dat beide ouders vaak onregelmatig werken. Hierdoor kan het bieden van een veilige en stabiele omgeving in de thuissituatie onder druk komen te staan en kunnen ouders het belang van onderwijs niet uitdragen en daarmee een bijdrage leveren aan de schoolontwikkeling van hun eigen kinderen (Desforges & Abouchaar, (2003).

5.3 Antwoord en conclusie op de onderzoeksvraag

Op welke wijze kunnen wij als school de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders verbeteren en versterken?

De uitkomsten van de - meetlat ouderbetrokkenheid – (Forum, 2010) biedt de school voldoende handvatten om een proactief beleid in te zetten en zo de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders te verbeteren en te versterken. Naast sociaal economische motieven is het ontbreken van inzicht in de schoolcultuur een factor waarom ouders niet bereikt worden.

In de categorie -contact over opvoeding en ontwikkeling- worden 33% van de ouders niet bereikt als het gaat om 'intake'-gesprekken en wat de school en ouders van elkaar verwachten. Huisbezoeken vinden niet plaats volgens de ouders en 60% van de collega's delen die mening. Hiermee wordt het pedagogisch belang onderschat dat er een afstemming moet zijn tussen de benadering van kinderen thuis en op school (Menheere & Hooge, 2010).

Het aanstellen van een oudercoördinator, die algemeen bekend staat als de contactpersoon tussen ouders en school, kan uitkomst bieden (De Vries, 2010). De functionaris heeft binnen de school geen andere taken dan het oudercontact en kan op die manier inspelen op de onregelmatige werktijden van ouders en daar de bezoektijd op afstemmen. Voor het verdere functieprofiel (De Vries, 2010) verwijs ik naar bijlage 11.

In de categorie -ouders betrekken: het beleid en de praktijk- is maar 6% van de ouders van mening dat ouderbeleid breed gedragen wordt door directie en docenten. Nog opmerkelijker is dat 27% van de ouders van mening is dat docenten en directie hun best doen om te begrijpen wat de ouders bedoelen en 0% dezelfde mening deelt onder directie en docenten.

De school zal ouderbeleid moeten ontwikkelen dat breed gedragen wordt door het voltallige personeel en een gemeenschappelijke visie uitdragen wat hierin de rol van de ouders is.

In de categorie -ouderraad en medezeggenschapraad- liggen de percentages ver uit elkaar wanneer het gaat om het meedoen van allochtone ouders in de ouderraad, het aanbrengen van verbeteringen op advies van de ouders en het vragen naar de mening van een groepje ouders.

Het instellen van wisselende praatgroepen van Turkse ouders zal de transparantie en het vertrouwen wederzijds positief beïnvloeden (Mets, 2005). De verschillen in perceptie tussen allochtone ouders en de school kunnen in deze praatgroepen weggenomen worden (Smit & Driessen, 2005). Turkse ouders hebben wel het gevoel betrokken te zijn bij school maar uit de meetlat komt naar voren dat Turkse ouders denken dat er wisselend wordt gedacht over ouderbetrokkenheid door directie en docenten.

In de categorie -informatie en communicatie- zijn Turkse ouders en de school het over het algemeen eens dat hierin veel valt te verbeteren. De discrepantie, in de beleving van de ouders, zit vooral in de communicatie met ouders die taalproblemen hebben.

De telefonische enquêtes en de huisbezoeken hebben uitgewezen dat sommige Turkse ouders moeite hebben met de Nederlandse taal (De Vries, 2010). De intenties van de school, om te komen tot een verbetering van de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders, berusten op het belang voor de schoolse ontwikkeling van de leerlingen. Mijn onderzoek toont aan dat er, ondanks goed bedoelde intenties, op veel terreinen verbeteringen mogelijk zijn. Om het belang van leerlingen te kunnen dienen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel school als ouders noodzakelijk. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid kan alleen ingevuld worden wanneer ook Turkse ouders hun passieve houding omzetten in een proactieve houding. Daarom is het aangaan van dialoog en partnerschap tussen Turkse ouders en docenten/school een voorwaarde (PAOO,2008).

Hoofdstuk 6; Conclusies en aanbevelingen

6.1 Inleiding

Na het afsluiten van dit onderzoek kan ik vaststellen dat de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders een terrein is waar voor de ouders, de school en voor mijzelf nog veel winst is te behalen. Het betekent voor mij als onderzoeker dat de conclusies en aanbevelingen nog niet hebben geleid tot een oplossing van het vraagstuk. Verder onderzoek is noodzakelijk om te komen tot een structurele aanpak om de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders te verbeteren of te versterken. Mijn ultieme doel is een maximale score te behalen in de enquête -ouderbetrokkenheid- .

6.2 Conclusies

Uit mijn onderzoek is naar voren gekomen dat door de cultuurverschillen een aanzienlijk deel van de Turkse ouders nog steeds van mening is dat de verantwoordelijkheid van scholing alleen ligt bij de school en zijn docenten. Uit de enquête ouderbetrokkenheid komt duidelijk naar voren dat er zowel door de Turkse ouders als de schoolorganisatie het streven gericht moet zijn op het vooral in stand houden van de dialoog. De dialoog impliceert dat ouders en docenten in gesprek blijven over de ontwikkeling van de leerling thuis en op school (De Wit, 2009). Als school erkennen wij dat ouderbetrokkenheid van essentieel belang is om te komen tot een open en transparante communicatie (Jacobs, 2008) maar dat lukt alleen met medewerking van de ouders. Ouders onderschatten hun eigen rol in de schoolloopbaan van hun kind (De Vries, 2010). Hier liggen kansen voor de school om bij ouders hun onderschatting weg te nemen en zo meer betrokkenheid te genereren.

Het betekent dat de communicatie naar Turkse ouders efficiënter, en meer gerelateerd aan de doelgroep, moet worden toegepast. Vooral de tegengestelde beeldvorming die er heerst bij de ouders en de school is een reden om het communicatiebeleid dat wordt gehanteerd te herzien. De tegenstrijdigheden in wat Turkse ouders willen en wat Turkse ouders doen komen in alle fasen van het onderzoek terug. Wanneer vervolgens tegemoet wordt gekomen aan de door ouders geuite wensen dan mag van Turkse ouders ook verwacht worden dat zij open staan voor de school initiatieven.

Tevens is het van belang dat de school een ouderbeleid ontwikkelt dat breed gedragen wordt door zowel directie, docenten als onderwijsondersteunend personeel. Uit het onderzoek is gebleken dat er op dit moment nog geen gemeenschappelijke visie is op de rol van de ouders. Ouderbeleid moet op het moment dat de leerling binnenkomt op school duidelijk geprofileerd worden naar de ouders. Een goed contact bij de start van de relatie maakt dat

ouders en professionals elkaar weten te vinden en ook in moeilijke situaties gezamenlijk op zoek gaan naar oplossingen (De Wit, 2009). Een oudercoördinator (bijlage 11) is de aangewezen functionaris om een gezamenlijke visie uit te dragen en voor ouders is de functionaris een herkenbaar aanspreekpunt. Verder is het duidelijk dat wij te maken hebben met een grote groep Turkse ouders die sociaal economisch afhankelijk zijn van het genereren van twee inkomens en daardoor moeilijk bereikbaar zijn. De geschetste situatie roept een beeld op dat deze ouders moeilijk te betrekken zijn bij het schoolgebeuren. De bereikbaarheid wordt vergroot door het aanstellen van een oudercoördinator die geen andere taken heeft dan invulling geven aan ouderbeleid.

6.3 Aanbevelingen voor de praktijk

Te nemen stappen richting ouderbetrokkenheid met Turkse ouders moeten weloverwogen en reviserend worden genomen en geëvalueerd. Activiteiten, zoals praatgroepen, voorlichtingsbijeenkomsten en initiatieven van de ouderraad, zijn het waard om met een verplichte status uit te proberen. In de Turkse cultuur is de genoemde aanpak niet ongebruikelijk en kan het in onze schoolcultuur een aanzet zijn om in de toekomst meer ouderbetrokkenheid van Turkse ouders te genereren.

In voorlichting, correspondentie en informatiemateriaal is het aan te bevelen, wanneer de school een zo groot mogelijke groep (Turkse ouders) wil bereiken, deze communicatie tweetalig aan te bieden. Hiermee wordt voorkomen dat een groep Turkse ouders niet bereikt wordt. Om de transparantie tussen school en Turkse ouders te optimaliseren worden praatgroepen georganiseerd. Het zal er voor zorgen dat het verschil in beeldvorming wordt weggenomen en dat beide partijen dichter tot elkaar komen. Aan te bevelen is om bij de start van een leerling in de onderbouw de relatie met de ouders adequaat aan te pakken. Om de relatie met Turkse ouders te verbeteren worden huisbezoeken afgelegd door een oudercoördinator. Door de ouders in hun eigen sociale/culturele omgeving te bezoeken is dit de mogelijkheid, vanwege de laagdrempeligheid, om Turkse ouders meer te betrekken bij het schoolgebeuren. Tijdens de huisbezoeken kunnen ouders overtuigd worden van het belang van hun betrokkenheid en zo een positieve impuls geven aan de schoolse ontwikkeling van het kind. Aangezien het voor docenten moeilijk is om, op een voor Turkse ouders gunstig tijdstip, het bezoek af te leggen wordt door de school een oudercoördinator aangesteld. De functionaris dient, gezien de grote Turkse populatie, de Turkse taal te beheersen. Of, om de transparantie te waarborgen, wordt een tolk, gelieerd aan de Turkse gemeenschap, benaderd die permanent aanwezig kan zijn. Dit is eenvoudig te realiseren door een van de stichtingen (gratis)huisvesting te bieden.

Uit de ervaringen die ik heb opgedaan in Turkije ligt er voor de oudervereniging de taak om op een open en transparante manier te communiceren met Turkse ouders. Door inschakeling van Turkse belangenverenigingen, die over het algemeen gemakkelijker en eerder toegang krijgen tot de ouders, komt er eerder een dialoog tot stand waardoor de betrokkenheid toe zal nemen.

6.4 Aanbevelingen voor een vervolgonderzoek

In een vervolgonderzoek is het van belang om te onderzoeken in hoeverre een gebrek aan integratie in de Nederlandse samenleving oorzaken liggen die de ouderbetrokkenheid van Turkse ouders ondermijnen. Rekening houdend met de culturele identiteit van de Turkse ouders kan een vervolgonderzoek oplossingen aandragen die de twee culturen meer verenigen dan nu het geval is. Hierin kan dan meegenomen worden in hoeverre Turkse leerlingen betrokken kunnen worden om ouderbetrokkenheid van de ouders te verbeteren. In een vervolgonderzoek kan gekeken worden in hoeverre Turkse belangenverenigingen een structurele bijdrage kunnen leveren aan het genereren van meer ouderbetrokkenheid onder Turkse ouders.

6.5 Disseminatie

Het komende schooljaar wil ik door het geven van workshops de problematiek van ouderbetrokkenheid van Turkse ouders verder onder de aandacht brengen. De workshops zullen nieuwe data opleveren die ik vervolgens weer kan gebruiken in een vervolgonderzoek. Uiteindelijk verwacht ik dat het zal leiden tot een verbetering van de ouderbetrokkenheid van zowel allochtone- als autochtone groepen.

Het onderzoek stel ik beschikbaar en geef toestemming tot publicatie op alle mogelijke netwerken om een zo'n groot mogelijk draagvlak te creëren.

Hoofdstuk 7; Evaluatie van het onderzoek

7.1 Inleiding

De aanleiding om voor dit onderzoeksonderwerp te kiezen was een verstoorde ouder/docent relatie met allochtone (Turkse) ouders. De evaluatie zal ik beschrijven aan de hand van zeven aspecten zoals beschreven in het boek 'praktijkonderzoek in de school' (Donk & Lanen, 2010).

7.2 Individuele ontwikkeling

Door het onderzoek uit te voeren heb ik nieuwe kennis en inzichten verworven die mij nu in staat stellen competenties in te zetten op andere terreinen. Ik ben communicatief sterker geworden, ben beter in staat om te relativieren, ik heb een beter inzicht ontwikkeld in de Turkse cultuur en stel mij meer flexibel op. Competenties die toe te passen zijn in een functie als oudercoördinator waarin de culturele achtergronden van betrokkenen van secundair belang zijn. Op het terrein van coachen kan ik zowel in de begeleiding van leerlingen als de begeleiding van een LIO⁶ een rol van betekenis vervullen. Door tegenslagen tijdens de uitvoering van het onderzoek heb ik geleerd om te kunnen relativieren en mijn werkcontext vanuit een ander perspectief te benaderen. Met dit onderzoek heb ik een eerste aanzet gegeven om de aanwezige achterstand te doorbreken.

7.3 Collectieve ontwikkeling

Mijn onderzoek kan een bijdrage leveren aan school tot het ontwikkelen van nieuw beleid aangaande ouderbetrokkenheid van allochtone ouders. Een plan van aanpak kan in een gespreksgroep, samengesteld uit alle geledingen binnen de school, gestalte krijgen. Wel is het van belang om regionaal opererende allochtone platforms hierbij te betrekken want zij hebben sneller en gemakkelijker toegang tot allochtone groeperingen.

Duidelijk is uit het onderzoek naar voren gekomen dat er een andere aanpak noodzakelijk is dan de gebruikte methoden uit dit onderzoek. Wel kan de enquête -meetlat ouderbetrokkenheid- als leidraad gebruikt worden want de enquête heeft voldoende data opgeleverd om in een vervolgonderzoek gebruikt te worden.

7.4 Uitvoering van de onderzoekscyclus

Het uitgevoerde actieonderzoek (Plooi, 2008) is ontstaan uit mijn verlegenheidvraag zoals in hoofdstuk 1 is beschreven. Om uiteindelijk de onderzoeksvraag met bijbehorende

---

⁶ LIO; Leraar in Opleiding.

deelvragen beantwoord te krijgen heb ik mij laten leiden door de verschillende fasen die een actieonderzoek kenmerken.

Voor mij persoonlijk zijn de oriëntatiefase en het richten op de onderzoeksvraag met bijbehorende deelvragen bepalend geweest voor het verdere verloop van het onderzoek. Door het bijwonen van verschillende bijeenkomsten (hoofdstuk 3, par. 3.5.1) ben ik erachter gekomen dat het niet alleen een probleem van mij persoonlijk is maar dat het schoolbreed vraagt om actie. Bij het plannen van de onderzoeksactiviteiten heb ik de fout gemaakt om de dataverzameling niet verder in te kaderen. Gedreven door enthousiasme heb ik achteraf teveel invalshoeken willen belichten. Hierdoor is er echter wel een goed beeld ontstaan. Na het analyseren van de data en het trekken van de conclusies uit de verzamelde data overheerst er een gevoel van: de problematiek heb ik niet op kunnen lossen, wel heeft dit onderzoek voldoende mogelijkheden opgeleverd om in de toekomst wel tot een oplossing te komen.

7.5 Transparantie

Door publicatie en verspreiding van het onderzoek is volledige transparantie betracht. Zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, controleerbaarheid, onpartijdigheid en onafhankelijkheid (Geerdink & Heerkes, 2010) zijn aantoonbaar. Voor iedere participant in het onderzoek is inzage mogelijk waarbij ik wel aan wil geven dat ik 'eigenaar' ben van dit onderzoek.

7.6 Aansluiting bij de context van de onderwijspraktijk

Dagelijks heb ik te maken met Turkse leerlingen in mijn afdeling waarbij het moeilijk is om met de ouders in contact te komen. Het is niet een op zich zelf staand fenomeen maar de moeizaam verlopende contacten met Turkse ouders worden schoolbreed ervaren. In het onderzoek, 'De Keurkamp op het snijvlak van regulier en speciaal onderwijs' (Meulenkamp, 2010) wordt de geschetste problematiek nog eens bevestigd.

Volgens De Vries (2010) onderschatten Turkse ouders hun eigen rol in de schoolloopbaan van hun kind. In hoofdstuk 5 en 6 is hier al op in gegaan. Met dit onderzoek heb ik een bijdrage willen leveren om de ouderbetrokkenheid met Turkse ouders te verbeteren.

7.7 Oplossing van het praktijkprobleem

Ouderbetrokkenheid van Turkse ouders met school kunnen opgelost worden maar het zal de nodige tijd vragen. Ik heb met mijn onderzoek handvatten aan kunnen dragen die ervoor zorgen dat de ouderbetrokkenheid verbeterd kan worden.

In een vervolgonderzoek kunnen maatregelen, die tot een structurele verbetering leiden, verder uitgekristalliseerd worden. Mijn voornemen is dat ik mij hier volledig voor in wil zetten om een vervolg te geven aan het huidige onderzoek.

7.8 Communicatie met anderen

Mijn begeleidsters, critical friends, collega's, medestudenten, ouders en Turkse stichtingen hebben ervoor gezorgd dat, door het verstrekken van feedback en informatie, ik het onderzoek af heb kunnen ronden. Ik heb eerder gesteld dat het onderzoek om een vervolg vraagt. Vervolgonderzoek moet helder krijgen welke maatregelen effectief zijn om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Voor mijzelf zie ik in de uitkomsten van de enquête ouderbetrokkenheid voldoende mogelijkheden om de komende jaren nog meer te investeren in een dialoog met allochtone ouders. Het onderzoek biedt nieuwe kansen om op een andere manier naar het probleem te kijken.

In het verleden heeft mijn manier van werken, zowel normatief als communicatief, de omgeving en mijzelf onder druk gezet. De druk ontstond door mijn identiteit, gekoppeld aan mijn waarden en normen. In die zin ben ik veranderd doordat ik met de opgedane kennis in de afgelopen twee jaar nu een open en sensitieve houding aanneem naar zowel leerlingen als ouders. De basis ligt hiervoor bij het voortdurend reflecteren op mijn eigen functioneren; hoe doe ik dat?, waarom doe ik dat zo?, wat is het effect wanneer ik zo handel?, op welke wijze kan ik dit verbeteren en vervolgens gebruiken? (Bateson, 1972). Een onderzoek uitvoeren binnen mijn werkcontext heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de geschetste ontwikkelingen die ik heb doorgemaakt als persoon en als professional.

Literatuurlijst

Allochtone ouders en leerkrachten. Forum, Instituut voor multiculturele ontwikkeling.

Geopend: 20-12-2010. <http://www.forum.nl/paoo/betrokkenouders.pdf>

<http://www.forum.nl/Portals/Integratieagenda/onderwijs/PAOO%20-%20Betrokken%20ouders,%20open%20scholen.pdf>

Boerman, R., (2008). Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek. Geopend: 6 april 2011.

<https://portal.fontys.nl/instituten/oso/layouts/OSSSearchResults.aspx?k=Rob%20Boerman&cs=Deze%20site&u=https%3A%2F%2Fportal.fontys.nl%2Finstituten%2Foso>

Booijink, M., (2007). Terug naar de basis. Mogelijkheden voor het verbeteren van de communicatie tussen leerkrachten en allochtone ouders. Onderzoeksrapport Universiteit Leiden.

Coghlan, D., Brannick, T., (2001) Doing action research in your own organization. Michigan: Sage Publications.

Desforges, C. & Abouchaar, A. (2003). The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievements and Adjustment: A Literature Review. London: Department for Education and Skills, Research Report 433.

Donk, van der, C., Lanen, van, B., (2009) Praktijkonderzoek in de school. Bussum: Coutinho

Epstein, J.L. (2009). School, Family and Community Partnerships. Your Handbook for Action. Thousand Oaks: Corwin Press.

Fantuzzo, J., e.a. (2004). Multiple Dimensions of Family Involvement and Their Relations to Behavioral and Learning Competencies for Urban, Low-Income Children. School Psychology Review, 33(4), 467-480.

Geerdink, G., Heerkes, Y., (2010) Ethiek in het HBO onderzoek. Geopend 09-01-2011

Hoover-Dempsey, K.V., e.a.(2005). Why Do Parents Become Involved? Research Findings and Implications. The Elementary School Journal, 106(2), 105-130.

<http://www.scienceguide.nl/201001/ethiek-in-het-hbo-onderzoek.aspx>

<http://mens-en-samenleving.infonu.nl/internationaal/61770-turkse-mensen-in-turkije-en-nederland.html> Geopend; 16 maart 2011

<http://pab24.infoteur.nl/> Turkse mensen in Turkije en Nederland. Geopend: 16 maart 2011

<http://www.communicompany.nl/transparant-communiceren.html> Geopend; 20 maart 2011

<http://www.kenniscentrumonderwijsopvoeding.hva.nl/content/kenniscentrum/documenten/pdf/edith/ouderbetrokkenheid.pdf> Geopend: 09 mei 2011

<http://www.regiocanons.nl/overijssel/salland/deventer/moskee> Geopend; 16 maart 2011

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31511-5.html> Subsidieregeling RAAK-projecten, Geopend; 30 april 2011

Jacobs, B.A., (2008) Perspectives on parent involvement: how elementary teachers use relationships with parents to improve their practice. dissertatie Universiteit van Maryland.

Jonker, J., Pennink, B., (2004) De kern van methodologie. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Kulik, F. (2007) Communicatieplan Ongepubliceerd rapport, Centrale Directie Deventer: Ety Hillesum Lyceum

McWayne, C., e.a. (2004). A multivariate examination of parent involvement and the social and academic competencies of urban kindergarten children. Psychology in the Schools, 41(3), 363-377.

Menheere, A., Hooge, E., (2010) Ouderbetrokkenheid in het onderwijs. Geopend: 20 maart 2011

<http://www.kenniscentrumonderwijsopvoeding.hva.nl/content/kenniscentrum/documenten/pdf/edith/ouderbetrokkenheid.pdf>

Mets, de, J., (2005) Samen school maken. Allochtone ouders op school. Brussel: Koning Boudewijn Stichting.

Meulenkamp, H., (2010) 'De Keurkamp op het snijvlak van regulier en speciaal onderwijs', (Beleidsnotitie in het kader van het RAAK-project) Deventer: Saxion Hogeschool, Ety Hillesum Lyceum.

Morrison Gutman, L. & McLoyd, V.C. (2000). Parents' Management of Their Children's Education Within the Home, at School, and in the Community: An Examination of African-American Families Living in Poverty. The Urban Review, 32(1),1-23.

PAOO, (2010) Meetlat ouderbetrokkenheid. Utrecht: Forum

Plooi, F., (2008) Onderzoek doen. Een praktische inleiding in onderzoeksvaardigheden. Amsterdam: Pearson Education Benelux BV

Ponte, P., (2002) Onderwijs van eigen makelij. Soest: Nelissen

Projectsecretariaat PAOO, (2008) Betrokken ouders, open scholen. Utrecht: Forum.

Reulen, J. & Rosmalen, P., (2000) Het voortgezet onderwijs in Nederland. Tilburg: Uitgeverij Remmers.

ROB 2005-2010 Ouders en School: Vanzelfsprekend Partnerschap. Beleidsnotitie actiepunt 6 van het uitvoeringsprogramma Versie 10 mei 2007, vastgesteld in Fokor op 18 december 2007. Geopend: 19-12-2010

<http://www.ph8.nl/upload/catalog/181/370520/2//Beleidsnotitie%20Ouderbetrokkenheid%20versie%2010-5-2007%20vastgesteld%20in%20Fokor%2018122007.doc>

Saunders, M., e.a., (2007) Methoden en technieken van onderzoek. Amsterdam: Pearson Education Benelux BV

Schein, E.A., (1995) Organizational culture and leadership. San Fransisco: Jossey- Bass.

Smit, F, Driessen, G., Doesborgh, J., (2005) Opvattingen van allochtone ouders over onderwijs: tussen wens en realiteit. Nijmegen: ITS

Smit, F., Driessen G., Sluiter,R. & Brus, M. (2007). Ouders, scholen en diversiteit. Ouderbetrokkenheid en -participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen. Nijmegen: ITS, Radboud Universiteit

Smit, F., e.a. (2006) Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in internationaal perspectief. Nijmegen: ITS-Radboud Universiteit.

Smit, F., e.a. (2007). Ouders, scholen en diversiteit. Ouderbetrokkenheid en-participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen. Nijmegen: ITS, Radboud Universiteit Nijmegen.

Vries De, P., (2007) Handboek ouders in de school. Amersfoort: CPS

Vries, de, P., (2010) Ouders in de school. Amersfoort: C.P.S.

Werkgroep Ouderbetrokkenheid, (2007). Ouderbetrokkenheid ontstaat niet vanzelf.
Geopend: 30-12- 2010. www.oudersbijdeles.nl

Wit, de, C., (2005) Ouders als educatieve partner. Den Haag: Q*Primair.

Wit, de, C., e.a. (2009) Stappenplan optimalisering ouderbetrokkenheid in de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Nijmegen: ITS-Radboud Universiteit.

Bijlagen:

Bijlage 1: Belemmeringen;

Het Platform Allochtone Ouders en Onderwijs (PAOO) heeft onderzocht welke belemmeringen er zijn ten aanzien van de ouderbetrokkenheid in relatie tot de schoolloopbaan van hun kinderen. Het blijkt dat het om twee soorten belemmeringen gaat:

- Belemmeringen in het gezin,
- Belemmeringen die ouders ervaren bij de school.

Factoren die een rol spelen in het gezin zijn o.a.;

- Sociaal-economische situatie (onregelmatig werk, lage opleiding en geringe taalvaardigheid, kleine woonruimte.
- Opvoedingsonmacht (niet in staat om betrokkenheid bij het kind te vertalen in opvoedings- en onderwijsondersteunend gedrag. In ultieme vorm betekent dit dat de ouders geen zeggenschap meer hebben over hun kind).
- De culturele achtergrond, waarin het soms ongebruikelijk is om je als ouder te bemoeien met school.

Factoren die een rol spelen in school zijn o.a.;

- Ouderbeleid dat niet is toegespitst op de doelgroepen.
- Sfeer op school (allochtone ouders of bepaalde groepen allochtone ouders voelen zich buitengesloten, de ouders hebben weinig invloed).
- Er is een kloof ontstaan (cultuur op school en thuis sluiten niet of onvoldoende op elkaar aan).
- Een gebrekkige en weinig toegankelijke informatievoorziening.
- De relatie tussen docenten en allochtone ouders (weinig tijd voor communicatie, gesprekken met ouders vinden vooral plaats als er problemen zijn).
- De vrijblijvendheid (er zijn geen concrete afspraken tussen docenten en ouders).

Bijlage 2: Grondhouding voor onderzoek;

- De onderzoeker vermijdt zoveel mogelijk het alleen ontwikkelen van theorie over de te onderzoeken werkelijkheid;
- De onderzoeker is geen expert maar een 'explorer';
- De onderzoeker doet geen onderzoek 'aan' de werkelijkheid (de empirie) maar onderzoek 'in' een bepaalde context;
- Die context is de primaire bron voor data;
- De onderzoeker probeert te 'kijken door de ogen van de ander' of, op zijn minst, het perspectief wat de ander hanteert probeert te begrijpen en te respecteren;
- De onderzoeker probeert inzicht en begrip te ontwikkelen voor handelingen en betekenissen binnen een bepaalde sociale context met aandacht voor tijd en proces;
- De onderzoeker gaat te werk met respect voor het te bestuderen fenomeen: het zijn de betrokkenen die betekenis geven aan dat fenomeen naast de onderzoeker.

Bijlage 3a: Meetlat ouderbetrokkenheid;

Vragen aan de school			
Contact over opvoeding en ontwikkeling		JA	NEE NVT
1	Voert de school intakegesprekken waarbij de school en de ouders hun verwachtingen uitspreken?	☐	☐
2	Organiseert de school een aantal keren per jaar (rapport)gesprekken tussen leerkracht en ouders waar voldoende tijd is ingeruimd om ook de opvattingen van ouders te horen?	☐	☐
3	Staan de leerkrachten open voor een extra gesprek als ouders hieraan behoefte hebben?	☐	☐
4	Geeft de school minimaal een keer per jaar inzicht in de vorderingen van het kind, gebaseerd op het leerlingvolgsysteem?	☐	☐
5	Neemt de school direct contact op met de ouders als er problemen zijn met het kind?	☐	☐
6	Voert de school huisbezoeken uit?	☐	☐
7	Betrekt de school de ouders bij een handelingsplan voor hun kind?	☐	☐
8	Worden ouders op informele wijze betrokken bij de school, bijvoorbeeld door hen uit te nodigen voor de klassen-inloop, een (toneel)voorstelling of activiteiten voor een goed doel?	☐	☐
9	Biedt de school concrete handvatten en/of materialen aan ouders om hun kind thuis te begeleiden om leerachterstanden te verminderen, zoals bibliotheekboeken en oefeningen?	☐	☐
Ouders betrekken: het beleid en de praktijk		JA	NEE NVT
10	Heeft de school een samenhangend ouderbeleid?	☐	☐
11	Is er speciale aandacht voor moeilijk bereikbare ouders?	☐	☐
12	Is er een gemeenschappelijke visie op de rol van ouders en komt deze visie minimaal één keer per jaar aan de orde, bijvoorbeeld in het teamoverleg?	☐	☐
13	Is er financiële ruimte voor het stimuleren van ouderbetrokkenheid?	☐	☐
14	Heeft het team in de afgelopen twee jaar een training 'effectieve communicatie met (allochtone) ouders' gevolgd?	☐	☐
15	Is er op school een coördinator ouderbeleid?	☐	☐
16	Is er op school een ouderkamer waar ouders elkaar kunnen ontmoeten? (Alleen voor basisscholen)	☐	☐
Ouderraad en medezeggenschap		JA	NEE NVT
17	Participeren in de medezeggenschapsraad en de ouderraad voldoende mensen met een verschillende afkomst?	☐	☐
18	Stimuleert de school allochtone ouders om deel te nemen aan de ouderraad of medezeggenschapsraad, bijvoorbeeld door hierover informatie te geven?	☐	☐
19	Benadert de school potentiële leden van de medezeggenschapsraad of ouderraad ook persoonlijk?	☐	☐
20	Maakt de school gebruik van een ouderpanel of een ouderraadpleging?	☐	☐
21	Heeft de school de afgelopen twee jaar ideeën c.q. verbeterpunten van ouders doorgevoerd in het beleid of in de uitvoering?	☐	☐
Informatie en communicatie		JA	NEE NVT
22	Zet de school oudercontactpersonen in?	☐	☐
23	Werkt de school met contact- of klassenouders die het contact leggen met andere ouders?	☐	☐
24	Heeft de school initiatieven genomen om te communiceren met ouders die taalproblemen hebben?	☐	☐
25	Is de informatievoorziening vanuit school (in de correspondentie met ouders en via nieuwsbrieven) afgestemd op de taalvaardigheid van de doelgroep?	☐	☐
26	Zijn de thematische ouderbijeenkomsten en informatiebijeenkomsten inhoudelijk en organisatorisch (bijvoorbeeld qua tijdstip) afgestemd op de behoeften van ouders?	☐	☐
BONUSPUNTEN		JA	NEE NVT
27	Organiseert de school cursussen Nederlandse taal of ouderbetrokkenheid?	☐	☐
28	Organiseert de school opvoedingsondersteuning die afgestemd is op de behoefte van de ouders?	☐	☐
29	Is er een huiswerkklas?	☐	☐

Vragen aan de ouders			
Contact over opvoeding en ontwikkeling		JA	NEE NVT
1	Heeft u een gesprek gehad op school voordat uw kind daar begon, waarbij gezegd is wat de school en u van elkaar verwachten?	☐	☐
2	Nodigt de school u regelmatig uit om met de leraar over (het rapport van) uw kind te praten en ook te vertellen wat u ervan vindt?	☐	☐
3	Voeren leerkrachten een extra gesprek met u als u dat nodig vindt?	☐	☐
4	Laat de leraar u minimaal één keer per jaar zien hoe uw kind vordert gebaseerd op het leerlingvolgsysteem?	☐	☐
5	Neemt de school meteen contact op met ouders als er problemen zijn met hun kind?	☐	☐
6	Gaan leerkrachten van de school op huisbezoek bij ouders?	☐	☐
7	Vraagt de school de mening van de ouders als er een handelingsplan voor hun kind wordt gemaakt?	☐	☐
8	Wordt u wel eens uitgenodigd om op school iets leuks bij te wonen?	☐	☐
9	Krijgen ouders lesmateriaal mee van school om hun kind thuis verder te helpen, zoals boeken en extra oefeningen?	☐	☐
Ouders betrekken: het beleid en de praktijk		JA	NEE NVT
10	Doet de school veel om ouders bij het onderwijs en de gang van zaken op school te betrekken?	☐	☐
11	Doet de school iets speciaals om ouders te bereiken die je normaal nooit ziet op school?	☐	☐
12	Vindt u dat alle leerkrachten en directieleden hetzelfde denken over de betrokkenheid van ouders?	☐	☐
13	Denkt u dat de school genoeg geld heeft om de betrokkenheid van ouders te stimuleren?	☐	☐
14	Doen de leerkrachten en de directie hun best om goed te begrijpen wat u bedoelt?	☐	☐
15	Is er een oudercoördinator?	☐	☐
16	Is er op school een 'ouderkamer' waar ouders elkaar kunnen ontmoeten? (Alleen voor basisscholen)	☐	☐
Ouderraad en medezeggenschap		JA	NEE NVT
17	Vindt u dat er in de ouderraad en medezeggenschapsraad op school genoeg mensen zitten met een verschillende afkomst?	☐	☐
18	Probeert de school allochtone ouders te laten meedoen in de ouderraad of medezeggenschapsraad, bijvoorbeeld door hierover informatie te geven?	☐	☐
19	Vraagt de school ook persoonlijk aan ouders of zij in de ouderraad of medezeggenschapsraad willen meedoen?	☐	☐
20	Vraagt de school wel eens de mening van een groepje ouders over een bepaald onderwerp?	☐	☐
21	Doet de school echt iets met ideeën of voorstellen van ouders om dingen te verbeteren?	☐	☐
Informatie en communicatie		JA	NEE NVT
22	Zijn er op school speciale contactpersonen voor de ouders?	☐	☐
23	Zijn er per klas bepaalde ouders ('klassenouders') die contact leggen met andere ouders?	☐	☐
24	Neemt de school initiatieven om te kunnen communiceren met ouders die niet goed Nederlands verstaan?	☐	☐
25	Zorgt de school ervoor dat iedereen begrijpt wat er in de brieven en folders van school staat, óók ouders met taalproblemen?	☐	☐
26	Vindt u dat de school bij het organiseren van ouderbijeenkomsten goed kijkt naar de wensen en behoeften van de ouders?	☐	☐
BONUSPUNTEN		JA	NEE NVT
27	Zijn er op de school lessen voor ouders in Nederlands en/ of ouderbetrokkenheid?	☐	☐
28	Geeft de school opvoedingsondersteuning waar u als ouder behoefte aan hebt?	☐	☐
29	Is er een huiswerkklas?	☐	☐

Bijlage 3b: Meetlat Turkse versie;

Merhaba,

Benim adım H. Meulhof ve Ety Hillesum Lyceum, De Keurkamp'ta öğretmen olarak çalışmaktayım. Şu anda bir araştırma yapmaktayım ve bu araştırmada size yönelik hazırladığım bir kaç soru var. Bana yardımcı olup aşağıda bulunan soruları cevaplırsanız ve zarfın içindeki zarfa koyup gönderirseniz, yapmış olduğum araştırmaya büyük destek vermiş olursunuz.

Ailelere yönelik okul hakkında sorular:

evet hayır bilinmiyor

Eğitim ve gelişmeler konusunda irtibat olanakları

1.Çocugunuz okula başlamadan önce, gidecegi okulu önceden ziyaret ettiniz mi? Okulun ve sizin beklentilerini görüştünüz mü?	___	___	___
2. Karne görüşmelerine okul tarafından davet ediliyormusunuz?	___	___	___
3. Okulun öğretmenleri sizin isteginiz üzeri size randavu verip görüşüyorlar mı?	___	___	___
4. Çocugunuzun okuldaki devamsızlıklarından öğretmeni size bilgi veriyor mu?	___	___	___
5. Çocugunuz okulda kavga ettigi veya bir olaya karıştıgında okul size bilgi veriyor mu?	___	___	___
6. Okulun öğretmenleri ev ziyaretlerine geliyor mu?	___	___	___
7. Çocugunuzla ilgili program ve ders degışiklerinde okul size danışıyor mu?	___	___	___
8. Eglenceli aktiviteler için okul tarafından davet alıyormusunuz?	___	___	___
9. Çocugunuza daha iyi destek verebilmek için, kitap veya ders programları okul tarafından size gönderiliyor mu?	___	___	___

Ailelerin katılım ve atılım alanları

10. Çocugunuzun gittiği okul sizlere eğitim ve okuldaki aktiviteler hakkında bilgilendiriyor mu?	___	___	___
11. Daha önce hiç çocugunuzun okuluna gitmeyen aileler için okulun özel çabalarıyla karşılaştınız mı?	___	___	___
12. Sizce okulun bütün öğretmenleri ve müdürleri yabancı ailelerin çocuklarıyla ilgilenme konusunda aynı düşüncedeler mi?	___	___	___
13. Sizce yeni proje ve aktiviteler için okulun yeterli bütçesi var mıdır?	___	___	___
14. Öğretmenler ve müdürler sizi daha iyi anlayabilmeleri için özel bir çaba sarf ediyorlarmı?	___	___	___
15. Okulun veli temsilcisinin olduğundan haberiniz var mı?	___	___	___
16. Okulda velilerin buluşabilmeleri için bir oda bulunmaktadırmı?	___	___	___

Ailelerin okul toplantılarına katılımları

17. Sizce okulun toplantılarına yeterli yabancı kökenli aileler katılmaktadır mı? _____
18. Yabancı kökenli ailelerin okul toplantılarına katılmaları için okulun özel bir desteği veya motivasyonu var mı? _____
19. Okul tarafından toplantılara katılmaları için ailelere teklif gidiyor mu? _____
20. Belirli konularda ailelerin fikirlerine ihtiyaç duyuluyor mu? Bunlar size soruluyor mu? _____
21. Sizce ailelerin fikir ve düşünceleri okul tarafından değerlendiriliyor mu? _____

Bilgi ve danışma

22. Okulun öğretmenleri dışında, danışabileceğiniz okul çalışanları var mıdır? _____
23. Ailelerin birbirleriyle okul dışında görüşebilme ihtimalleri var mıdır? _____
24. Hollandaca bilmeyen aileleri daha iyi anlayabilmek için okulun özel bir çabası var mıdır? _____
25. Okul tarafından gönderilen mektupları anlayabilmek için okul kendi lisanınızda yazı gönderiyor mu? _____
26. Sizce okulun organize ettiği toplantılarda ailelerin istek ve talepleri düşünülüyor mu? _____

Ek sorular

27. Okulda ailelere yönelik Hollandaca kursları veya başka faaliyetler var mıdır? _____
28. Okulda ailelere yönelik veya sizin ihtiyacınız olan çocuk eğitim Programları düzenleniyor mu? _____
29. Okul sonrası çocukların ödevlerini yapabilmeleri için özel bir sınıf var mı? _____

Bijlage 3c: Uitleg enquête ouderbetrokkenheid;

Deze door PAOO⁷ ontwikkelde meetlat peilt de inzet van scholen op het gebied van ouderbetrokkenheid maar is tevens een instrument om een dialoog tussen school en ouders op gang te brengen. De dialoog zorgt ervoor dat de school een basis heeft om ouders meer bij het onderwijs van hun kinderen te betrekken.

Er is een bruine kaart met 29 vragen voor de school en een blauwe kaart met 29 vragen voor de ouders (bijlage 6). De richtlijnen voor het gebruik van de meetlat zijn dat 5 collega's van de school en 10 ouders de vragenlijst invullen. Ik heb als onderzoeker er voor gekozen om deze getallen aan te passen om een zo'n groot mogelijk draagvlak te hebben. 10 collega's, waaronder 2 leden van het managementteam, hebben de vragenlijst ingevuld.

Van de leerlingen van het 3^e en 4^e leerjaar hebben 87 gezinnen van Turkse afkomst de enquête, met gefrankeerde retourenvelop, thuis gestuurd gekregen. De Turkse ouders hadden de keuzemogelijkheid om de enquête in het Nederlands of in het Turks in te vullen.

---

⁷ PAOO; Platform Allochtone Ouders en Onderwijs.

Bijlage 4a: Verzamelstaat Meetlat;

Aantal ingevulde vragenlijsten: 100							
Aantal ingevulde vragenlijsten: 100				Aantal ingevulde vragenlijsten: 100			2 keer ≥ 80% = 1 punt
Aantal Ja Aantal Nee % Ja Aantal Ja Aantal Nee % Ja Punten							
	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Punten
1	20	11	61	9	1	90	0
2	32	1	97	10	0	100	0
3	28	2	85	10	0	100	0
4	27	3	82	9	1	90	0
5	26	1	79	10	0	100	0
6	0	30	0	4	6	40	0
7	7	23	21	8	2	80	0
8	16	14	48	10	0	100	0
9	6	24	18	4	5	40	0
Aantal Ja Aantal Nee % Ja Aantal Ja Aantal Nee % Ja Punten							
	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Punten
10	23	9	70	4	3	40	0
11	6	15	18	6	4	60	0
12	2	18	6	4	6	40	0
13	9	9	27	4	2	40	0
14	9	16	27	0	10	0	0
15	8	13	24	2	6	20	0
16	9	11	27	0	3	0	0
Aantal Ja Aantal Nee % Ja Aantal Ja Aantal Nee % Ja Punten							
	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Punten
17	7	5	21	2	4	20	0
18	7	15	21	8	2	80	0
19	18	9	55	6	2	60	0
20	4	19	12	6	3	60	0
21	7	11	21	3	3	30	0
Aantal Ja Aantal Nee % Ja Aantal Ja Aantal Nee % Ja Punten							
	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Punten
22	7	12	21	4	2	40	0
23	9	13	27	1	8	10	0
24	7	15	21	8	2	80	0
25	3	23	9	3	4	30	0
26	4	13	12	5	1	50	0
Aantal Ja Aantal Nee % Ja Aantal Ja Aantal Nee % Ja Punten							
	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Aantal Ja	Aantal Nee	% Ja	Punten
27	3	16	9	0	9	0	0
28	2	14	6	1	8	10	0
29	5	13	15	2	7	20	0

Aantal ingevulde vragenlijsten: 100

Bijlage 4b: Uitwerking meetlat;

<p>Ouders en docenten zijn over het algemeen tevreden over de contacten onderling als het gaat om de ontwikkeling en vorderingen van de leerling. Als er zich problemen voordoen met een leerling dan zijn de contacten snel gelegd en worden die besproken.</p> <p>In deze categorie zijn ouders en school eensgezind en heeft de eensgezindheid geleid tot een score van 4 van de 9 te behalen punten. De 5 punten die niet behaald zijn hebben te maken met; intakegesprekken, huisbezoeken, betrekken bij het handelingsplan, informele contacten en het bieden van hulp in de begeleiding thuis.</p>
<p>Score 0 uit 7! Ouders (70% van de geënquêteerden) hebben het gevoel, in tegenstelling tot de school, dat zij betrokken worden bij de gang van zaken op school. 54% van de ouders hebben de indruk dat leerkrachten en directieleden niet hetzelfde denken over ouderbetrokkenheid. Opvallend is dat 27% van de ouders denkt dat de school voldoende geld tot zijn beschikking heeft om de ouderbetrokkenheid te stimuleren. Dezelfde percentages komen terug in onderwerpen als; worden begrepen door school, de aanwezigheid van een oudercoördinator en een ontmoetingsruimte voor ouders.</p>
<p>Vrijwel gelijke percentages (20-21%) of er voldoende vertegenwoordiging is van ouders met verschillende afkomst in de ouder- of medezeggenschapsraad. Hetzelfde geldt voor het persoonlijk benaderen van ouders om zitting te nemen in een van de beide raden (55% resp. 60%). Afwijkende percentages zijn te constateren bij het stimuleren van allochtone ouders om zitting te nemen (21% resp. 80%).</p>
<p>In deze categorie valt nog veel winst te behalen. In de communicatie blijkt dat de school onvoldoende rekening houdt met de taalvaardigheid van Turkse ouders (slechts 9% heeft hier positief op gereageerd) en dat er onvoldoende rekening wordt gehouden met de wensen en behoeften van de ouders (12% van de respondenten is van mening dat er wel goed gekeken wordt naar de wensen en behoeften van Turkse ouders).</p>
<p>Geen huiswerkklas, geen lessen in de Nederlandse taal en geen opvoedingsondersteuning zorgen ervoor dat de gescorde percentages erg laag zijn, bij zowel de ouders als de school, en dus geen punten opleveren.</p>

Bijlage 5: Telefonische enquête n.a.v. opkomst december;

Telefonische enquête:					
Vraag; □	Waarom bent u gisteravond niet gekomen?	Zou u de volgende bijeenkomst wel komen?	Stelt u het op prijs dat de school een andere ontmoetingsplek organiseert dan op school? Bijv. de Moskee?	Waar zou u als ouders behoefte aan hebben vanuit de school?	Hoe belangrijk vindt u het dat uw kind zich veilig en niet gediscrimineerd voelt op school?
Ouder 1	Wist het niet.	Ja.	Maakt niet uit.	Goed contact met de leerkracht/mentor. Uitnodigen d.m.v. bellen of brief.	Belangrijk maar mijn kind voelt zich veilig en niet gediscrimineerd.
Ouder 2	Wist het niet. Ik ben het helemaal vergeten. Ik moest werken.	Ja.	Maakt niet uit.	Brief sturen met herinnering.	Gaat goed op school.
Ouder 3	Ik was ziek.	Ja.	Nee, gewoon op school is prima.	Weet het niet.	Is belangrijk maar is niet aan de orde.
Ouder 4	Kinderen waren ziek.	Ja, ik denk het wel wanneer er een tolk aanwezig is.	Nee, gewoon op school.	Begrijpt het niet.	Kind gaat graag naar school, heeft veel plezier en er is geen discriminatie.
Ouder 5	Telefonisch niet bereikbaar.				
Ouder 6	Ik wist dat niet, ik zal het mijn vrouw vragen.	Ja.	School is goed.	Weet het niet. Gaat goed zo.	Wordt niet gediscrimineerd. Kind vindt school leuk.
Ouder 7	Kon niet komen moest werken.	Ja.	Nee, mag gewoon op school.	Weet het niet.	Kind gaat met plezier naar school. Er is geen discriminatie.
Ouder 8	Helemaal vergeten.	Ja.	Gewoon op school.	Goed contact met de mentor.	Kind vindt het erg leuk op school.

Bijlage 6a:

Telefonische enquête kookavond;			
U heeft de uitnodiging ontvangen?	Wat is voor u de reden waarom u niet heeft gereageerd?	Wat kunnen wij als school doen om u voor deze activiteiten wel enthousiast te krijgen?	Zijn er activiteiten waar u wel naar toe zou komen?
55% geeft aan de brief ontvangen te hebben.	15% geeft aan i.v.m. ziekte niet gereageerd te hebben.	20% geeft aan het een goed idee te vinden om een kookavond te organiseren.	10% geeft aan een inloopochtend/middag met koffie/thee of een kookavond.
10% heeft een onjuist telefoonnummer.	15% geeft aan de brief kwijt te zijn of is het vergeten.	35 % geeft aan het niet te weten.	25% geeft aan dit niet te weten of geen tijd te hebben.
Bij 30% is 2 x de voicemail ingesproken met het verzoek contact op te nemen. (geen enkele reactie!)	25% heeft het te druk met zijn of haar werk.	45% geen reactie of geeft aan hier geen belang bij te hebben.	10% geeft aan wel naar de 10 min.-gesprekken te komen of wanneer het verplicht is men wel komt.
1 gezin (5%) verbreekt meteen de verbinding nadat ik mij had voorgesteld	45% geen reactie of geeft aan hier geen belang bij te hebben.		45% geen reactie.

Bijlage 6b:

[REDACTED]				
	U heeft de uitnodiging ontvangen?	Wat is voor u de reden waarom u niet heeft gereageerd?	Wat moeten wij als school doen om u voor zulke activiteiten wel enthousiast te krijgen?	Zijn er activiteiten waar u wel naar toe zou komen?
Ouder 1	☐ ☐ ☐	Geen tijd vanwege werk. Ik ben de brief kwijt.	Dat weet ik niet.	Ik heb geen idee. Sorry, maar wij hebben weinig tijd voor zoiets.
Ouder 2	☐ ☐ ☐	Dochter aan de telefoon gehad. Ouders zijn niet te bereiken. Zijn op het werk. Gevraagd mij te bellen.		
Ouder 3	☐ ☐ ☐	Heb ik geen belang bij. De brief hebben wij weggegooid.	Ik zou het zo niet weten.	Naar de 10 minuten gesprekken komen wij wel.
Ouder 4	☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
Ouder 5	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	08 en 09 april gebeld! Telefoonnummer onjuist.		
Ouder 6	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2 x voicemail ingesproken! Geen enkele reactie.		
Ouder 7	☐ ☐ ☐ ☐	Leerling heeft aangegeven hier geen zin in te hebben. Wanneer er meer mensen zich opgeven komen wij wel.	Weet ik zo niet. Ik zal op de antwoordstrook aangeven als ik iets weet.	Geef ik ook aan op de antwoordstrook.

	U heeft de uitnodiging ontvangen?	Wat is voor u de reden waarom u niet heeft gereageerd?	Wat moeten wij als school doen om u voor zulke activiteiten wel enthousiast te krijgen?	Zijn er activiteiten waar u wel naar toe zou komen?
Ouder 8	☐ ■■■■■	2 x voicemail ingesproken! Geen enkele reactie.		
Ouder 9	☐ ■■■	Ik heb geen tijd. Mijn vrouw heeft een hernia.	Ik heb geen idee. Maar ik kan toch niet komen.	Door het werk heb ik geen tijd en de zaterdag is ook geen optie.
Ouder 10	☐ ■■■■■	Telefoonnummer is onjuist. 2 x gebeld, 1x mobiel en geen gehoor.		
Ouder 11	☐ ■■	Sorry, helemaal vergeten.	Ik vind het een goed idee van die kookavond.	Zal altijd moeilijk zijn om ouders naar school te krijgen wanneer het niet verplicht is.
Ouder 12	☐ ■■	Ik ben nu ziek maar anders heb ik ook geen tijd door mijn werk.	Weet ik niet. Ik heb weinig tijd.	Ik heb echt geen idee.
Ouder 13	☐ ■■■■■	08 april in gesprek (16.36 uur)		
☐ Ouder 14	☐ ■■■■■	Voicemail ingesproken. Geen enkele reactie.		

	U heeft de uitnodiging ontvangen?	Wat is voor u de reden waarom u niet heeft gereageerd?	Wat moeten wij als school doen om u voor zulke activiteiten wel enthousiast te krijgen?	Zijn er activiteiten waar u wel naar toe zou komen?
Ouder 15	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Nadat ik mij had voorgesteld werd meteen de hoorn op de haak gegooid.		
Ouder 16	☐ ☐ ☐	Ik moet maandag naar het ziekenhuis. Anders was ik wel gekomen.	Ik zou gekomen zijn als ik niet naar het ziekenhuis moest.	Dat weet ik zo niet.
Ouder 17	☐ ☐ ☐	Ik ben veel te druk met mijn werk.	Het is een goed idee en normaal zou ik wel gekomen zijn.	Nee, dat weet ik niet.
Ouder 18 ☐	☐ ☐ ☐ ☐	Ik werk van 17.00 uur tot 20.00 uur. Als ik vrij zou kunnen krijgen dan was ik wel gekomen.	Daar heb ik niet over nagedacht.	Misschien een inloopochtend of middag tot 15.00 uur met koffie of thee. Na 15.00 uur werken de meeste mensen.
Ouder 19	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2 x gebeld maar geen gehoor.		
Ouder 20 ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Ik ben ziek maar normaal zou ik wel gekomen zijn.	Dat weet ik zo niet.	Een kookavond met ouders en leerlingen is een heel goed idee.

Bijlage 7: Vragenlijst huisbezoek;

INTERVIEWVRAGEN HUISBEZOEKEN:			
INTERVIEWVRAGEN:	GEZIN 1	GEZIN 2	GEZIN 3
Als het kind naar school gaat hoe wordt u dan geïnformeerd door school?	Er wordt door de mentor telefonisch contact opgenomen.	Door middel van brieven of door de mentor (telefonisch of via mail)	Via een uitnodigingsbrief of telefonisch. Mijn zoon zorgt ervoor dat de brief overkomt.
Op welke wijze communiceert de school met u over de voortgang van uw zoon/dochter?	Via de 10 minuten gesprekken, ouders worden verplicht het rapport op te halen. Bij ziekte of te laat belt de school naar huis.	Uitnodiging voor de 10 minuten gesprekken. Telefonisch word ik op de hoogte gehouden over bijv. kaderleerstof.	Via een brief voor een informatieavond of voor de 10 minuten gesprekken.
Kunt u iets vertellen over de wijze waarop de ouders worden betrokken bij school?	Buiten de 10 minuten gesprekken worden of zijn wij niet betrokken bij school.	Wij zouden meer betrokken moeten worden bij school! Graag meer activiteiten organiseren en ons veel vaker op de hoogte houden van activiteiten. Horen wij niets dan gaan wij ervan uit dat het goed gaat op school.	Mij is niets bekend over activiteiten die de school organiseert. Ik heb hier nog weinig over gehoord. Als er al activiteiten zijn dan is het vaak onmogelijk voor mij, door mijn werkzaamheden, om te komen.
Op welke wijze wordt deelname aan een oudervereniging gestimuleerd?	Ik heb niets gehoord over activiteiten van de oudervereniging.	Ik weet dat er een oudervereniging is maar door mijn werk heb ik geen tijd om aan de oudervereniging deel te nemen.	Ik ben bekend met de oudervereniging maar ik heb geen tijd om te helpen.
Welke activiteiten organiseert de oudervereniging?	Ik heb niets gehoord over activiteiten die de oudervereniging organiseert.	Ik weet niet wat de oudervereniging organiseert.	Is mij niet bekend.
Welke aanvullingen op de wijze van contact heeft u, welke vragen heeft u of welke ideeën heeft u voor de verbetering van de contacten tussen u en school?	Door taalproblemen neem ik geen initiatieven om de betrokkenheid te vergroten. Een dwingend advies naar ouders is beter want dan komen ze wel. Het is ook geen probleem om ouders dwingend uit te nodigen. Indien het nodig is neem ik zelf wel een tolk mee. Ik heb liever geen huisbezoek maar op school vind ik geen probleem.	Dit is per gezin verschillend. Je moet duidelijk maken hoe de schoolcultuur in elkaar steekt. Ouders moeten zelf veel meer initiatief nemen.	Vaker via telefoon, email of brief de ouders op de hoogte houden om de contacten te verbeteren. Ik denk niet dat je ouders kunt dwingen om aan bepaalde activiteiten mee te doen.

Bijlage 8a: Uitnodigingsbrief kookavond, Nederlandse versie;

Aan de ouders/verzorgers van
de leerlingen van leerjaar 3.

Betreft: Turkse kookavond met ouders en leerlingen.
Referentie: H.A.M. Meulhof, docent ISDC

Deventer, 31 maart 2011

Geachte heer, mevrouw,

Ik ben docent op het EHL, locatie De Keurkamp, en doe onderzoek naar de relatie tussen allochtone ouders en school. Daarom wil ik een kookavond met ouders en leerlingen organiseren op maandag 11 april 2011. De bedoeling is dat wij Turkse gerechten gaan maken samen met de ouders en de leerlingen. Na het koken worden de gemaakte gerechten in het schoolrestaurant door de deelnemers opgegeten.

Om voldoende variatie aan gerechten te krijgen verzoek ik u op het antwoordstrookje aan te geven wat u deze avond zou willen maken. De school zal dan zorgen dat de ingrediënten worden ingekocht zodat er voor u geen kosten aan verbonden zijn voor deze avond.

Mevr. L. Demir zal deze avond ook aanwezig zijn om eventueel als tolk op te treden.

Ik zou het erg op prijs stellen wanneer u zich voor deze avond aanmeld.

Antwoordstrookje hierlangs afknippen.

✂.....

De ouders/verzorgers van ..... komen wel/niet* met ..... personen naar de kookavond.

Het Turkse gerecht dat ik samen met mijn zoon/dochter* wil bereiden heet ....., daarvoor hebben wij de volgende ingrediënten nodig;

....., ..., ...,

....., ..., ...,

Eventueel meerdere ingrediënten op de achterzijde vermelden. Gerecht moet voldoende zijn voor 7 personen.

Naam;

Handtekening;

.....

.....

* doorhalen wat niet van toepassing is.

Bijlage 8b: Uitnodigingsbrief kookavond, Turkse versie;

Aan de ouders/verzorgers van
de leerlingen van leerjaar 3

Konu: Öğrenciler ve velilerle birlikte yemek yapma akşamı
İlgili kişi: H.A.M. Meulhof, docent ISDC

Deventer, 31 maart 2011

Sayın veliler,

Daha önceki anket mektubumda belirttiğim gibi Ety Hillesum Lyceum, De Keurkampta Docent olarak çalışmaktayım ve yabancı öğrencilerimizin velilerinin okulla olan bağlantı ve ilgili olma konusunda araştırma yapmaktayım. Bu nedenle okulumuzun mutfak ve restoran bölümünde bir yemek yapma akşamı düzenledik. K3DC sınıfımızın öğrencilerini ve velilerini pazartesi 11 nisan 2011 birlikte yemek yapmaya ve daha sonra yapılanları restoranımızda yemeğe davet ediyoruz.

Yemeklerimizde değişik varyasyon olmasını istediğimiz için, aşağıda bulunan doldurma formunu inceleyip yapmak istediğiniz yemeği ve malzemelerini (7 kişilik) doldurursanız daha çok çeşit olmak üzere bütün gerekenlerin okul tarafından alınıp temin etmiş oluruz. Sizin hiç birşey almanız gerekmeyecektir.

Hollandaca bilmeyen veliler için L. Demir akşamı bizimle geçirecektir. Bu faaliyete katılmanız ve destek vermeniz beni çok sevindirecektir. Aşağıda bulunan formu doldurup çocuğunuzla birlikte okula göndermenizi rica ederim.

Formu noktalanan yerinden kesebilirsiniz.

✂.....
(katılıp veya katılmayacağınızı işaret edersiniz)

Böyle bir geceye kızım/oglum ile katılmak istiyorum istemiyorum

..... velisi, ... kişiyle yemek yapma akşamına katılacaklardır.
Kızım/oglumla birlikte yapmak istediğim yemeğin adı ....., bunun için gereken malzemelerimiz:

....., ..., ...,

....., ..., ..., eğer daha fazla malzeme gerekirse kagıdın arka tarafına da yazabilirsiniz.

isim;

imza;

.....

.....

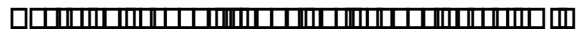
Bijlage 9:

Voorstellen om als school de ouderbetrokkenheid en de communicatie met Turkse ouders te verbeteren of te versterken;

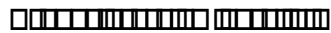
- a. Turkse ouders uitnodigen om gezamenlijk met de leerlingen een maaltijd te laten koken en die samen te nuttigen in het schoolrestaurant;
- b. Organiseren van een culturele markt;
- c. Vertrouwen kweken door het afleggen van huisbezoeken;
- d. Gespreksgroep vormen van 5 tot 10 personen en hierin de ouderbetrokkenheid en de communicatie bespreken;
- e. Een vaste cyclus organiseren van schoolactiviteiten waarbij de doelgroep een specifieke plaats inneemt.

In het kader van dit onderzoek blijft het organiseren van een culturele markt buiten beschouwing. De motivering die ik als onderzoeker hier aan ten grondslag leg is dat ik van mening ben dat een culturele markt een breder karakter moet hebben dan te focussen op een bepaalde doelgroep. Punt e van de voorstellen is gezien het tijdpad van het onderzoek niet haalbaar maar kan wel een positieve bijdrage leveren om de ouderbetrokkenheid cyclisch te verbeteren.

Bijlage 10: Groepsinterview Istanbul;

1. Als het kind naar school gaat hoe wordt u dan geïnformeerd door school?
2. Op welke wijze communiceert de school met u over de voortgang van uw zoon of dochter?
3. Kunt u iets vertellen over de wijze waarop de ouders worden betrokken bij school?
4. Op welke wijze wordt deelname aan een oudervereniging gestimuleerd?
5. Welke activiteiten organiseert de oudervereniging?

1. In eerste instantie schriftelijke uitnodiging voor een algemene ouderavond. Daarna 1 x per maand gesprek met mentor over voortgang via schriftelijke uitnodiging. Daarnaast mentorgesprek over gedragsproblematiek.
De ene school 3 x per jaar de andere school maandelijks.
2. Schriftelijke of telefonisch. Afhankelijk van de school en de mogelijkheden van de ouders via email. Bij geen reactie een telefonische benadering. Men vindt het onbegrijpelijk dat ouders niet geïnteresseerd zijn in de schoolontwikkeling van het kind. Ouder neemt zelf initiatief richting school buiten de reguliere bijeenkomsten.
3. Moeders vinden het erg belangrijk dat zij betrokken worden bij de schoolontwikkeling van het kind. In het geval dat vader en moeder werken vertegenwoordigt een naast familielid de ouders. Maandelijks mentorcontact vooral door de moeders i.v.m. werk vaders.
4. Per leerjaar worden er klassen-ouders gevraagd en uit deze ouders wordt een oudervereniging samengesteld. Door de oudervereniging worden ouders gevraagd om te helpen bij activiteiten en om een financiële bijdrage te leveren. Via de oudervereniging worden er activiteiten georganiseerd.
5. Oudervereniging organiseert activiteiten die buiten de lessen vallen; bemannen van een EHBO-post, excursies, goede doelen acties en zorgt dat de leerlingen van minder welgestelde ouders op een anonieme wijze worden voorzien van schoolzaken. De klassen-ouder verzorgt lief en leed en hand-en spandiensten voor de mentor.

Voorbeeld taak-/functieomschrijving oudercoördinator

1. De oudercoördinator is voor ouders het vertrouwde en bekende gezicht van de school. Alle ouders moeten weten wie de oudercoördinator is. Dit gebeurt door regelmatige schriftelijke/digitale mededelingen, telkens voorzien van pasfoto en door aanwezigheid van de oudercoördinator bij alle activiteiten waarbij ouders betrokken zijn.
2. De oudercoördinator heeft elke week telefonisch spreekuur voor de ouders.
3. De oudercoördinator voert vanuit zijn functie een intakegesprek met elke nieuwe ouder.
4. Door de contacten met ouders, leraren en schoolleiding is de oudercoördinator in staat in te schatten of een ouder problemen heeft met school.
4. De oudercoördinator kan ingezet worden als een leraar moeite heeft om met een ouder in contact te komen of andersom.
5. De oudercoördinator organiseert samen met de directie panelgesprekken met een aantal ouders (aselect gekozen uit verschillende groepen) wanneer de oudercoördinator of de directie daartoe aanleiding ziet.
6. De oudercoördinator draagt zorg voor het afsluiten van een oudercontract wanneer ouders hun kind aanmelden.
7. De oudercoördinator heeft naast deze rol geen andere functie op school.
8. De oudercoördinator functioneert op minimaal HBO-niveau.
9. De oudercoördinator is pro-actief als het gaat om:
  - * Veranderingen/ontwikkelingen inventariseren op het gebied van ouderbetrokkenheid. De oudercoördinator zorgt ervoor dat zowel de school als de ouders hiervan op de hoogte zijn.
  - * Actuele literatuur/artikelen over ouderbetrokkenheid verzamelen en zo nodig verspreiden onder medewerkers en/of ouders.
10. Taakomvang: 16 uur per week.

De plaats van de oudercoördinator is weergegeven in het organogram van de school.